

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an 3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an 4 frcs. 50 cm.

Foia apare în fiecare Sâmbătă.

Unirea

Foie bisericească-politică.

Insertiuni

Un sir garmond: odată 7 cr., a doua oră 6 cr., a treia oră 5 cr., și de fiecare publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce foia să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blaș.

Anul V.

Blaș 1 Iuniu 1895.

Numărul 22.

Carmen festum

Concinnatum ex occasione fausta installationis

Excellentissimi Illustrissimi ac Reverendissimi Domini Domini

Victoris Mihályi de Apsa

Miseratione divina et s. s. Sedis Apostolicae gratia, Archiepiscopi et Metropolitanæ Blasiensis Romanorum gr. rit. catholicorum dioecesis Alba-Julia et Fogaras, ss. theologiae doctoris, comitis romani, assistentis solio Pontificio, Suae Sanctitatis Summi Pontificis praelati domestici etc. etc. etc.

devotissime depromptum per

Demetrium Fekete

cantorem et docentem gr. cath.
una professorem gymn. auxiliarem.

Motto: Populus, qui sedebat in tenebris, vidit lucem magnam et sedentibus in regione umbrae mortis, lux orta est eis.

(Mat. IV. 16)

«Carmine fit vivax virtus esperaque sepulchri.»

(Ovidius.)

En adest sollemne diu petitum
Tempus istallandi initum colendum
Praesulem; cernus, populus fidelis
Sunto parati.

Praesul installatur, inauguratur,
Fac Deus coeli faciem serenam
Atque naturam roseo nitore
Pinge venustam.

Terra fer jasmina rosas odoras,
Herbidi campi viridesque valles
Iaduant flores sibi rite puchros
Versicolores.

Enite coelum, radiate stellae
Pulchins cunctae solito micate;
Lumen in terram jace Phoebe Apollo
Omnia muleens.

Gaudio magno resonent et orae,
Quas colunt Roma geniti fideles,
Uniti exultent jaciantque sursum ad
Sidera voces.

Tu Dioecesis metropolitana,
Fida Christi depositive custos,
Arx vigil morum pietatis aequae
Tu quoque gaude!

Nam Pater coeli providus, benignus,
En tui Sponsae viduae memor fit:
Mittit illustrem tibi datque Sponsum
Laetificantem,

Quem Deus nunc Archiepiscopum affert
Unitis graecis habitantibus per
Hoc vetus regnum patriamque caram
Omnibus aequae.

Roma graecorum decus unitorum,
Oppidum clarum, Blasium vetustum
Jure laetator patefac aperta
Gaudia cordis.

Atque vultu laetitia nitente
Da viro sancto, generoso amato
Praesuli caro domino colendo
Rite salutem.

Scande sol currum radians ab ortu;
Mitte Romae metropoli tenaci,
Oppido claro religens ovanti
Lumina laeta.

Ecce pulchrum phaenomen videtur
Prima lux albet — rosea inde coelum
Purpura pingit dea gratiosa
Solis in ortu.

En eous solis equus superbus,
Hinniens lucem evocat affluentem,
Qua dies optata diu petita
Prae foribus stat.

O dies felix memorabilisque
Semper indelebilis usque finem,
Missa de coelo data de superno
Numine salve!

Sacra salve lux hodie refulgens,
Praesulem magnum populum fidelem,
Sparge Phoebeis radiis coruscis
Sparge supernis.

Nam vir illustris merito putatur
Gemma Romanae pretiosa gentis,
Stella diffundens radios benignos
Noctibus atris.

Clarus est hic vir pius isque Victor,
Qui diem nunc servat inauguralem,
Uniti electum capiunt Eundem
Metropolitam.

En sacerdos relligiosus almus,
Quem Deus misit populo Valacho
Unito afflicto, ut fierent Eidem
Prospera fata.

Namque gens Romana tulit per aevum
Multa longum tristitia mala inique,
Ast redemptores Deus aeviternus
Misit eidem.

Ex quibus praestans Athanasius vir
Eminet; sacrae iubar Unionis
Ille dispersit; sequitur Ioannes
Continuanter.

Innocentis conspicitur Ioannis,
Qui vocatur Klein alias, imago,
Sacra gentis iura tuens erit vir
Victima fraudis.

Post viri surgunt alii celebres,
Sancta, quorum nomina, donec ardens
Sol micabit — luna serena coelo
Grata manebunt.

Cernitur Maioris imago blanda,
Post Joannes Bob sequitur modeste,
Mox Joannis conspicitur Leményi
Forma decora.

Ast novum Praesul patefecit aerum:
Nempe Alexander pius inclytus vir
Primus in sede Archiepiscopali
Denuo facta.

Nuper excellens obitus Joannes,
Vir piaae vitae memorabilisque
Grande Praesul fecit opus superstes:
Sit benedictus.

Hi viri sunt, qui benefacta larga
Attulerunt ad populum Valachum,
Qui pie semper memorabit illos
Omne per aevum.

Antecessorum pia facta Victor
Mox coronabit; populo Valacho
Jura deffendens pariet salutem:
Nectite sarta.

Necte gens Romana viro coronam
Sensibus cordis salientis atque
Floribus pulchris fidei tenacis
Ad decorandum;

Ergo consurge Archidioecesis iam;
Exuens luctum lacrimasque terge
Ex tuis maestis oculis — serenum
Reddito vultum,

En tuus Sponsus venit, obviam Te
Da viro claro domino colendo
Et saluta illum „diadema“ Romae
Poplite flexo.

En adest Sponsus retine tibi illum
Vinculo sacro, quia te prius iam
Carus ardebat supereminens vir
Ductus amore.

Unitorum metropolis modesta,
Oppidum clarum Blasium venustum,
Caelitus missum Archiepiscopum nunc
Excipe laeta:

Excipe illum, sed prout ante Iesum
Turba clamans et strepitans „Hosanna“
Sic viro sancto venienti: „Hossanna“
Vociterare.

Cerno iam portas Blasii patere,
Aurea mitra coopertus intrat
Praesul in templum Domino Superno
Dicere grates.

Audio templum cathedrale sacris
Praesulis Magni resonare verbis,
Quae Sacerdos ore refert deserto
Talia dicens:

„En ego Pastor bonus ac benignus,
Dat suam clemens animam libenter
Pro suis blandis ovibus tuendis
Pastor amatus“.

„En ego Pastor bonus, inde mitis,
Qui suas agnoscit oves fideles,
Sed oves omnes simulac vident se
Per bene noscunt“.

„Ante eas, quum vadit, oves sequuntur
Sponte pastorem, quia vocem eiusdem
Audiunt omnes fugiunt lupos se
Agredientes.*)

Hos lupos certe auxilio superno
Victor expellens ab ovili Eparchus
Cruce vel sceptro sapiens eosdem
Nullificabit.

En vir illustris pietate vera,
Inde virtute et eharitate plenus,
Qui Deo, Romae, Patriaeque Regi
Est gratiosus.

*) Confer Ioan. X. 4. 5. 10. 11. 14.

Sed vir est gratus populo Valacho,
Est suae nunc concreditae fidelis
Rite pascendae vacuaeque turmae
Pastor amatus,

Qui Dei nutu celebrique Roma
Matre concedente, volente Rege,
Factus est praestans, prout eminens vir
Metropolita.

Namque de throno patriaeque cara,
Non secus de religione sancta
Et fide vera, bene natione
Promeruit vir.

Praesul altus munere nunc adepto
Rite fungetur pariter studebit,
Ut fides et religio verenda
Amplificentur.

Sic parentum religio fidesque
Hoc viro sancto duce nationi,
Coetui sacro pariet faventem
Prosperitatem.

Praesulis tunc posteritas memor fit:
Exin Ipsum glorificabit aequae
Natio Romanaeque ad astra tollet
Omne per aevum.

Ast, ut haec optatio compleatur
Prosperare; nos cum pietate Patrem
Et Deum coeli praecibus rogemus
Omnipotentem:

Ut per annos Archiepiscopum alium
Servet integrum incolumemque multos
Ad suae gentis, patriae salutem et
Emolumentum.

Nunc fideles Archiepiscopo ter
Rite clamate unanimique voce:
Vivat Excellentia Vestra multos
Vivat ad annos!

*

Regis augusti bonitas favorque,
Praesuli dans Archiepiscopalem
Dignitatem pro meritis Eundem
Magnificavit.

Prospera haec occasio vindicat se
Nunc mihi virtute viro nitenti
Nempe Victori genito Mihályi
Dicere laudes

Atque sinceram dare *Ei* salutem.
Non adulando mea promo vota,
Sed virum carum venerans saluto
Ductus honore.

* *

Denique excellens Pater! eminens vir!
Et mihi fas sit dare nunc salutem
Ac tibi sincera mea obsequenter
Promere vota.

Praesul installande, inaugurande,
Pontifex praestans ceber sacerdos
Tu decus gentis, patriaeque Cleri
Gloria salve!

Care salveto Pater alme felix!
Vita, quae restat, tibi sit beata
Inter eos, qui peramant fideles
Semper et ultra.

Laetus intersisque tuo fideli,
Quem reges, Clero sapienter aequae
Et gregi, quem perbene pascis, omni
Pastor amate.

Donec in terris eris atque vives
Mittat in Te commoda grata coelum
Et tuam vitam superi tegunto
Nube corusca.

Sint tibi momenta reliqua laeta,
Inde vultus mox animus serenus
Semper una perpetuo quousque
Deseret aetas.

Inde contenti rideatque cordis
Sol Tibi blande ac animum serenans
Et baetae affulgeat alma vitae
Lux hilarans Te.

Quam diu vives benedictio sit
Diva cum Te, praeterea redundet
Ad Tibi inceptum prope sustinendum
Gratia coeli.

Tum Deus conservet adhuc diu Te
Sospitem, integrum validumque semper,
Ut fides et religio virescat
Te duce canto.

Natio Romana beatiorem
Inde mox aeram videat per id, quod
Sacra defendens sua iura salvam
Dabis eandem.

Tunc honos, nomen, tua fama, laudes,
Permanebunt de generatione
Praedicando Te in generationem
Omne per aevum.

Serius Praesul remeas in alta
Regna coelorum ac ibidem coronam
Sume virtutis meritam virentem
Fine carentem.

Belényesini mense Maii 1895.

Demetrius Fekete.

La intronisare.

Între serbări, cum n'au mai fost în Blaș, în mijlocul unei mulțimi de fii aleși ai poporului românesc, încunjurat de entuziasmul nețermurit al populațiunii credincioase, și-a ocupat scaunul glorios iubitul nostru Mitropolit Victor.

Însuflețirea, entuziasmul, veselia isvoriau ca apa cristalină a munților din neprihănitele inimi ale acelora, cari își vedeau împlinit dorul inimii prin sosirea și intronisarea lui Victor Mihályi.

Au fost zile glorioase, zile mărețe, și amintirea lor în veci neștersă va rămâne.

Serbările intronisării au fost onorătoare pentru înaltul prelat, dar și pentru Blaș și pentru biserica unită.

Orî cine va fi asistat la acele serbări, orî cât de dușmănoase i-ar fi sentimentele față de noi, va trebui să dică în inima sa: omenii aceștia își știu apreția și onora pe bărbații lor și printr'înșii se știu onora și pe sine.

Cei ce au aranjat decî și cei ce au participat la aceste serbători, pot să fie mândri și mulțumiți. Au făcut bun lucru: au ridicat vîda bisericii, a cărei fii sunt, și vîda poporului, din care fac parte.

Și mîngăiat și incurajat pôte să

fie prin aceste serbări mai pe sus de tôte înaltul prelat din fruntea bisericii noastre. Serbările aceste îi sunt dovadă, că la spatele dînsului stă o biserică întregă, mai mult, un popor întreg de milioane. Conștiința acésta îi va da curaj în întreprinderea activității Sale. Între gravele jurstări de ađi, între enormele sarcini, ce le impune ađi demnitătea de mitropolit, nimic nu pôte să fie mai mîngăitoriu, decăt conștiința de a avé deplina și necondiționata încredere a clerului și a poporului credincios. Fără de acésta încredere orî ce pas al mitropolitului zădarnic ar rămâne; din contră înainte comunei și

unanimei iubiri va trebui să se derime ori ce pedecă, ori ce primejdie.

Étă unde aflăm noi însemnătatea serbărilor și manifestărilor dela intronizare.

Ostași cum suntem ai sfintei noastre biserici, ne veselim din inimă pentru acésta.

Manifestația spontană a inimii credincioșilor noștri ne spune, că bună luptă ne vom lupta, când cu slabele noastre puteri vom sta într'ajutor iubitului nostru Arhiepiscop.

Tocmai de aceea acum, după intronizare, venim și noi la acest loc a închina stindardul nostru înaintea Arhiepiscopului nostru. Dispună preste armele noastre, preste inteligențele și voințele noastre.

Nestrămutata noastră nisuiță va fi, să fim gregari devotați ai generalului nostru, care este Arhiepiscopul Victor.

Dea ceriul, ca serbările frumoase ale intronizării să fie prevestitoarele unor zile mai senine pentru sfânta noastră biserică. Favorurile, cu cari Dumnezeu însuși a împodobit aceste serbări, arună ne sunt, că bine și numai bine va fi.

Dea Dumnezeu!

Odă.

Esclenței Sale Dr. Victor Mihályi de Apsa la intrarea Sa în Blaș, 25 Mai.

Când timpuri grele se coboră
De-a rindul, încercând poporē
Cu chinuri și amar,
Dumnezeescul ajutor
Aprópe-I . . . și din sinul lor
Bărbații mari răsar.

În zile negre de furtună,
Când fulgerile se adună,
Și ceriu-i tunătoriu,
O frică 'n oi sălășluesce,
Și 'ntreaga turmă risipesce —
Lipsită de păstoriu;

Dar când el vine, și 'n hotar
Le strigă, chemă, ele ér
S'adună la olaltă:
Căci sciū dulcēta glasului,
— Și-ascultă de chemarea lui —
Și 'n veselie saltă.

Așa și noi ne bucurăm,
Căci ađi în urmă ne vedem
Dorirea împlinită.
Români! grăbiți a preamări
Acéstă mare, sfântă și
De trei ori fericită.

Ér Tu, Biserică unită,
Atăta vreme vėduvită
Ađi vėlul fă, să cadă,
Căci étă mirele-a venit!
Atăta timp l'ai fost dorit,
Să vină să Te vadă;

Privesce pe alesul Tėu,
Trimis de însuși Dumnezeu
În timp de grea cercare,
Puterea Ta l-a întărit,
De-a Ta iubire-i încăldit
În lupta grea și mare.

Când suferințele erau
Mai mari, și 'n Tine când loviau
Din greu dușmanii mii,
El vine: ca un sfnt Eroū!
Durerii Tale un ecoū
Și scut la ai Tėi fii.

Ascultă, 'nalte Arhiepiscop,
Cum cântă împrejurul Tėu
În cor serbătoresc,
— Cuprins de-o gingașe simțire.
Călauzit de-a Ta iubire —
Tot némul românesc.

Și al poporului șireag
Voios și mândru ađi cu drag
Îți iese înainte,
Români din câmp și dela munți,
Voinici frumoși, moșnegi cărunți,
Bėtrâni de ani și minte.

Și fete mândre din popor,
Cu flori la brău și 'n pėrul lor
— Cosițe aurie, —
În albe mâni năfrâmi ținend,
Cu ele vesel fluturând
Osana cântă Ție.

Archiepiscopul prea bun!
La cei ce 'n jurul Tėu s'adun,
Privesce, cum într'una
Voioși în aer pălării
Ridică — și din pepturi mii
Scot glăsuire una.

Iubite! Ție, celui ce
Slăvit de tot Românul e
Cu dragoste curată,
Deschide-Ți ađi poporul Tėu
De 'mbrățișare brațul sėu
Și inima lui totă!

Ér noi în imnuri tainici, sfinte
'Nălțăm a noastră rugăminte
La bunul Dumnezeu:
Ani mulți în pace Te trăescă,
Și bucurii să stăpănescă
Ferice traiul Tėu.

De rose-Ți fie calea plină,
Viața dulce și senină,
Înaltule Păstor,
Și părințesca Ta iubire
Scut fie turmei — și 'ntărire
Românului popor.

Enea P. Bota.

Intronizarea Î. P. S. Sale Mitropolitului Dr. Victor Mihályi de Apsa.

Începem raportul reproducend din „Dreptatea“ următoarele:

„Îmi ieau voe să comunic cele petrecute astăzi la noi, în ziua „Înălțării Domnului“, cu ocasiunea celebrării ultimei mise a Mitropolitului Mihályi.

„Fiindcă după cum este cunoscut, Mitropolitul Mihályi plécă din Lugos la Blaș în 24 a l. c. séra cu trenul de 6 ore, astăzi și-a celebrat ultima misă în catedrala Lugosului, cu care ocașiune și-a și luat rămas bun dela credincioșii săi.

„La 9^{1/2} ore s'a început misa celebrată de mitropolitul și asistat de membrii capitulari, de parochul și capelanul local.

„Biserica era preste obiceiul îndesuită de popor și inteligență fără deosebire de confesiune.

„Un moment mai serbătoresc de cât ori și când și o sfântă pietate și adâncă pătrundere se cetia pe fețele celor prezenți.

„Mai trist și mai emoționat dintre toți înse era Mitropolitul celebrant.

„Șiróe de lacrimi l-aud inundat ochii, când cu toégul pastoral și cu capul descoperit a stat în ușa altariului și a ascultat cetirea sf. Evanghelii; care fiindu-se și-a luat locul pe scaunul episcopesc, de unde începu, să róstescă ultimele sale cuvinte păstorești cătră acești credincioși, și de unde luându-și rămas bun să dea binecuvintarea-i arhierescă.

„A început cu tlcuirea Evangheliei de astăzi. Accentuăză întristarea apostolilor rămași singuri prin înălțarea lui Christos la ceriu și asigurarea acestuia, că nu-i va lăsa singuri, să fie de-a pururea la olaltă, căci le va trimite pe Mângăitorii.

„Pronunțarea, exprimarea în cuvinte scurte, dar bine alese, a acestor idei, a fost în continuu întreruptă de lacrimile, ce vrénd nevrénd inundaū ochii bunului arhiepiscop, érá copleșită de adâncă emoțiune sufletescă, care îi înecă vocea de tot.

„Și când a ajuns, să enunțe, că și dñsul astăzi urmând destinațiunii mai înalte, care-l chemă, să ocupe scaunul metropolitan de Alba-Iulia și Făgăraș, trebuie să părăsescă turma cuvintătoare, care în decurs de 20 ani a păstorit-o cu atăta dragoste, care i-a auđit și ascultat glasul; când trebuie să părăsescă acest altariū al Domnului, de unde împreună cu membrii ven. capitol a înălțat ferbiuți rugăciuni pentru mântuirea poporului; când să părăsescă pe aceia, între cari s'a aflat așa de bine: o face cu nespūsă părere de rău.

„Mai declarat de cât cuvintele lui ne-a spus-o emoțiunea, care-și ajunsese culmea. În mai multe restimpuri așa l-aud copleșit lacrimile, în cât minute de-a rindul n'a putut ajunge la vorbă.

„A făcut pe istoricul episcopiei sale din Lugos, apoi al denumirii de mitropolit. A accentuat, că nu ambiția personală e aceea, ce-l face, să părăsescă acest loc, ci chemarea, care i-s'a impus și carea-l astéptă.

„În fine își iewa rămas bun dela toți, îi face atenți, să pastreze tóte acelea, câte le-a rostit dñsul din scaunul episcopiei în decurs de 20 ani, apoi cu vocea înecată în lacrimi și cu cuvintele: „*Binecuvintarea Domnului preste voi cu darul și cu iubirea sa de ómeni acum și totdeauna și în vecii vecilor amin*“ a împărțit binecuvintarea sa arhierescă.

„S'a continuat apoi misa, care s'a finit pe la 11^{1/2} ore. Anafora a împărțit-o însuși mitropolitul tuturor celor prezenți. Finindu-se și acésta, vicariul capitular Dl Ștefan Moldovan și-a luat rămas bun în numele capitolului dela Mitropolitul, care acum părăsesce altariul catedralei. De aci în ornate bisericesci și la sunetul clopoteilor a fost petrecut de preoțime până la ușa bisericii; aci desbrăcat fiind din partea preoților și sărutând sf. cruce și evangeliia s'a dus cu prepositul Moldovan și însoțit de popor până la locuința acestui din urmă, unde avea să iewa prândul.

„Acum se fac pregătiri pentru petrecerea la gară pe séra de plecare.“

Despre întimpinarea Mitropolitului în Timișóra „Dreptatea“ raportéază astfel:

„Lugosul l'a pierdut, pentru ca Blașul să-l aibă și să-l preamărescă.

„Un număr și ales public a fost ieri sără intrunit la gara din *Iosefinul Timișorei*, ca să întâmpine pe Î. P. S. Sa Dr. Victor *Mihályi*, în călătoria sa din Lugoș către Blaș. Erau preste 50 de persoane, cari cu dor așteptau fericitul moment, când vor pute să stea față în față cu acel scump ales al bisericii, de care atâtea speranțe frumoase sunt legate, și la a cărui activitate viitoare privim cu cea mai deplină încredere.

„Î. P. S. Sa a sosit la Timișoara cu trenul accelerat de 8 ore și 9 minute, însoțit de Domnii Ștefan *Moldovan* preposit capitar, Petru *Pop* vicariu capit., Nicolaș *Nestor* secretariu și notariu consistorial, dr. George *Dobrin*, Isidor *Pop* și Simion *Tămaș*.

„Inteligența de aici se afla deja întrunită pe peronul gării, unde Î. P. S. Sa a fost binevenat de Reverendissimul domn, părintele paroch și protopop gr. cat. din Timișoara, George *Trăilă*, prin următoarele cuvinte binesimțite:

„Escellentissime Domnule Arhiepiscop și Metropolit!

„Sorele când apune, e mai mare, dar când răsare e mai lucitoriu. Escelența Văstre apuneți pentru diecesa Lugoșului, dar numele Escelenței Văstre e mare tipărit în analele diecesei, ce o ați păstorit, în inimile tuturor credincioșilor și a tuturor Românilor. Escelența Văstră răsăriți ați ca un sore lucitoriu pe scaunul metropolitan din Blaș și suntem plini de mângăere și speranță, că acea lumină se va revêrsa și asupra diecesei Lugoșului.

„Dorim din inimă, ca să călătoriți în pace, să ocupați acel tron renumit, conducând provincia metropolitană spre mărirea lui Dumnezeu și spre binele credincioșilor și al poporului român.

„Între mulți ani!”

„La acestea Ilustrul călătoriu a răspuns prin următoarele cuvinte:

„Vă mulțămesc pentru dragostea, cu carea m'ați primit, când am venit la Lugoș, și cu carea mă petreceți, când mă depărtez de aici la scaunul metropolitan, la care m'a învrednicit încrederea clerului, grația Maiestății Sale și a Scaunului Apostolic. Vă rog, să-mi dedicați rugămintele Văstre, ca în misiunea mea să pot satisface tuturor postulatei, ce inima mi-le dictază, și ce voesc, să le întreprind în urma marilor mei antecesorii.”

„În sala de așteptare Î. P. S. Sa a fost salutat și din partea clerului romano-catolic, reprezentat prin Episcopul și Vicariul general din loc Iosif *Németh*, canonicul lector *Dobó*, prepositul *Scheffer* și parochul rom. cat. al Iosefinului dr. *Engels*.

„La felicitarea rostită din partea episcopului *Németh* Î. P. S. Sa a răspuns mulțămind pentru atențiunea și afabilitatea manifestată față de însul.

„Cina a luat-o Î. P. S. Sa în restaurațiunea gării la o masă comună, încunjurat de publicul român, care umpluse întreaga sală a restaurațiunii.

„A fost solemn momentul, când mai mulți preoți și țărani români din tracturile *Varadiei* și *Oraviței* în frunte cu protopresbiterul *Oraviței* române, dl *George Popovici*, binevenând pe Î. P. S. Sa l-au cerut permisiunea de a-l însoți până la Blaș. Răspunsul a fost de tot călduros, și în adevăr emoțiunea, de care a fost cuprins Î. P. S. Sa în acest moment, e foarte ușor de înțeles; în aceea se manifesta venerațiunea și iubirea rezultată în urma păstoririi sale conștiențioase

și pline de devotament pentru credincioșii eparchiei sale.

„Pentru fiece care din cei prezenți avea Î. P. S. Sa câte un cuvânt afabil, câte o vorbă bună.

„Timpul înse trecu cu mult mai repede, de cum o doriau cei de față, și se luară dispozițiunile de urcare. Între vii aclamări de „Să trăescă” Î. P. S. Sa urcă treptele cupeului. Ușa se închise, se dă signalul, și trenul plecă. Noi cei rămași îi mai dăserăm un „Să trăescă”, și pe cât suntem de nemângăiați, pentru că se depărtează de noi, pe atât suntem de fericiti știind, că ori unde va merge, marele arhipăstoriu totuși va rămâne, ceea ce totdeauna a fost pentru nemiul românesc.”

Tot cu aceeași iubire caldă a fost întâmpinat Escelența Sa Mitropolitul și pe airia în călătoria până la marginea Archidiecesei.

Prima stațiune, unde s'a oprit trenul pe teritoriul Archidiecesei, a fost stațiunea dela Vințul-de-jos. Aici Escelența Sa a fost întâmpinat de clerul și poporul din tractul *Sebeșului* și felicitat de protopopul *Alexandru Dobrescu*, la vorbirea căruia Escelența Sa a mulțămii cu termeni foarte călduroși. Domnișora *Maria Dobrescu* a prezentat Escelenței Sale un frumos buchet de flori. La 12 ore trenul s'a oprit în gara dela *Alba-Iulia*, vechea reședință mitropolitană, unde a fost salutat Escelența Sa de protopopul *Micu* și de primariul orașului *Novák*.

Între aducerea aminte, că aici a reședat primul mitropolit unit, Escelența Sa a donat pentru cetățenii lipsiți — fără deosebire de confesiune — 100 fl. Asemenea a trimis 100 fl. și pentru lipsiții din *Făgăraș*, unde s'a mutat mai întâiu scaunul episcopesc din *Alba-Iulia*.

Teiușul avea să fie teatrul unei manifestațiuni deosebite. Aci se întâlnesc adevărat trei trenuri.

Mulțime mare de popor și inteligență preotescă și laică din *Teiuș* și jur s'a adunat în gară și în apropierea ei, ca să salute pe Arhiepiscopul său.

Mai întâiu sosi trenul de către *Oradea* mare și *Cluș* descărcând între manifestațiuni de bucurie de ale poporului adunat o mulțime mare de oșpeți. Între cei sosiți era Escelența Sa P. S. Domn *Mihail Pavel* de *Oradea*, episcopul intronizat.

Un sunet discordant în armonia bucuriei generale a trebuit să fie pentru cei mai inițiați îndată lipsa delegaților dela capitulele episcopesci de *Oradea* și *Gherla*. Înse nu vom să ne oprim aci: sci-vor aceste două capitule mai bine decât noi, pentru ce nu au voit să lea parte în bucuria generală a Românilor gr. catolici, ba chiar și a celor gr. orientali.

A urmat apoi trenul, care vinia de către *Blaș*. El aducea un număr mare de preoți și de laici, cari vinia, să întâmpine pe Păstoriul său. Acestora s'au adaus și câțiva străini din *Blaș*. Se amestecară acum cei sosiți mai pe urmă cu cei ce erau deja de mai înainte acolo, se întâlniră și se îmbrățișară cunoscuți și prietini din depărțări mari, și pe fețele tuturor puteai să cetesei numai bucurie și nerăbdarea, cu care așteptau toți sosirea trenului al treilea.

După câteva minute sosi și acela. Miile celor ce așteptau sosirea trenului, ieșiră pe peron și întâmpinară pe Î. P. S. Sa cu stri-

găte nesfârșite de: „Să trăescă!” În câteva clipe se petrece mestecarea mulțimii celor ce vinia din *Bănat* și din părțile *Ardelene* ale diecesei de *Lugoș* cu miile celorlalți adunați. Î. P. S. Sa însoțit de Il. Sa Ștefan *Moldovan* și de *Resm*, *Petru Pop* sosi în sfârșit în mijlocul lor.

După ce se potoliră urările însuflețite ale publicului adunat, rosti mai întâiu Preonoratului Domn Ștefan *Pop* protopopul *Aiudului* următorul cuvânt de binevenare:

„Escelența Văstră, Preasfințite Dómne Arhiepiscópe și Mitropolit!”

„Când am avut fericirea a ni-se anunța óra sosirii Escelenței Văstre în punctul acesta pe teritoriul tractului *Aiudului*, din încredințarea preoțimii și conduși de iubirea, ce e sculptată cu litere de aur în inimile noastre, am grăbit în societatea lor și a poporului credincios a veni, ca să vă felicităm de buna sosire.

„Dacă e conces inimii sincere și iubitoare a se exprima, fie-ne permis tuturor a ne depune omagiile noastre de profundă și fiescă venerațiune înaintea Escelenței Văstre și a Vă ruga, ca să le primiți, căci purced din inimii iubitoare și sincere.

„Escelență! Pentru materialisti tesaur mai prețios sunt diamantele și petrele cele scumpe, — pentru clerul și poporul Archidiecesan tesaur mai prețios sunt virtuțile, cu cari prevedința divină v'a înzestrat pe Escelența Văstră, pietatea, nobilitatea inimii și a sufletului, distinsa cultură intelectuală și spirituală, aceste și cele mai escelente atribute, ce Vă caracterizează, din aceste relese o virtute mai splendidă și mai prețioasă decât toți diamantii, ce se dăc materie, cu aceștia nu se cuceresce ceriul, dar cu diamantii virtuților morale veți conduce nea bisericii archidiecesane, și ca cu toégul cel miraculos al lui *Moisi* veți despica marea și veți opri valurile, ca să nu sufere naufragiu, — acel toég providința divină vi-l-a aruncat în mâinile cele sfințite după merit, și la rugarea credincioșilor, ca să obțină și ei fericirea *Israelitenilor*. Se apropie óra, Escelență, ca să pășesi către tronul și locul acela sfânt, care trebuie și e merit să-l ocupați, sub scutul providinței divine să pășiți vesel către el, căci e ornat cu velul țesut din firele de aur ale iubirii credincioșilor, e pardusit cu florile inimilor și e acoperit cu mantaua încrederii perfecte a credincioșilor. Acolo vă așteptă servitori bisericii lui *Christos*, ca să vă conducă la s. biserică catedrală, care e mirésa lui *Christos* și a următorilor sfintului *Petru*. Aceea e frumoasă, e pie, și va îmbrățișa cu sfintenie pe un asemenea mire, care sunteți Escelența Văstră, din cele douăspredece toege pe al lui *Aron*, care în decursul nopții a înfrundit și înflorit, Ți-l va preda Escelenței Tale arătându-ți, că ești „preotul cel mare”.

„Dorim dar, ca acel toég cu puterea lui miraculoasă să-l ridici mulți și mulți ani spre mărirea lui Dumnezeu, înflorirea sfintei noastre biserici și a tuturor credincioșilor din provincia metropolitană.

„Haec tibi reddo et reddere desidero, per singulos dies, et momenta temporum, atque ad reddendum mecum sibi gratias et laudes, omnes caelestes spiritus, et cunctos tuos fideles precibus et affectibus invito et exoro.

„Să trăescă Escelența Sa!”

Îi răspunde Î. P. S. Sa mulțămînd pentru manifestările de alipire și de bucurie, cu cari a fost întîmpinat.

Apoi salută protonotariul consistorial și secretariul mitropolitan Cl. Dr. Augustin Bunea pe Escelența Sa Mitropolitul astfel:

„Ca precursorii miilor de credincioși, cari cu dor nutrit și crescut de o prea lungă vacanță așteptă, să pótă vedé și saluta pe Escelența Vóstră în Blaș pe tronul marilor archierei ai bisericii noastre, ne prezentăm și noi aici în deputațiune spre a depune înaintea Înalt Preasfinției Vóstre omagiile noastre de iubire învăpăiată, alipire neclătită, și supunere fiescă. Calea, ce o urmați dela această respântic, duce direct la acel far luminos, care în decurs de aprópe 2 vécuri a răspândit asupra întregii românimi rațele binefăcătore ale credinței, civilizațiunii și culturii naționale române. Și fiindcă acest far primesce o nouă splendóre dela virtuțile alese și activitatea binecuvîntată a Înalt Preasfinției Vóstre, care ați fost tot-deuna podóba și fala bisericii și némului nostru, este negrăitá bucuria tuturor, cari au inimă, ce palpitéză pentru a bisericii mărire și a némului fericire.

„Fie lăudat prea bunul Dumnezeu, care între atâtea suferințe ale timpurilor vitrege ne-a dat, să vedem această și scuină de generală fericire și bucurie! Și ca această fericire și bucurie să dureze cât mai mult, rugăm cu umilință pe marele Păstoriu al ceriului, pe Domnul nostru Isus Christos, să țină pe Escelența Vóstră în deplină sănătate mulți și fericiti ani, pentru ca după voea Lui cea preasfintă să ne puteți păstori și conduce la fericirea cerescă și pămîntescă.

„Escelența Sa Preasfințitul Mitropolit Victor să trăescă!“

Escelența Sa răspunde, că el scie, că Blașul a fost și este farul bisericii gr. catolice în special și al Românișmului preste tot. El o scie asta și de aceea vine la Blaș cu sperarea, că acest far îl va lumina și pe el și-l va face vrednic urmaș al antecesorilor în scaunul archiereșc. Speréză, că gremiul Blașului îi va ușura guvernarea Archidieceșei și-l va da și lui tot spriginul, pentru ca și el să pótă păzi numele cel glorios al Blașului.

Și apoi se suiră în tren toți cei ce voiau să călătorésză la Blaș împreună cu Iubitul nostru Mitropolit. Cei competenți au fost avisați, să se îngrijésză de un număr mai mare de vogóne. și ei au și satisfăcut acestei dorințe. Cu tóte acestea îmbuldéla a fost fórté mare, și fórté mulți dintre călători trebuiră să stea în picioare.

Pornirea trenului o însoțiau urările neîncetate ale poporului adunat. Apoi trecurăm Muréșul și haltele Mihai și Cisteiu și gara Crăciunel. Pretutindenea ne aștepta mulțime de popor cu ramii verđi în mână și cu urări de bucurie pe buze.

Când sosirăm la satul Blaș, acesta părea mort. Dar în dosul grădinilor orășenesci se înmulția tot mai tare numărul celor ce așteptau sosirea trenului. Când apoi sosirăm la podul, ce duce cătră Săucei pe de-asupra căii ferate, se începu șirul frumos și des al poporului și tinerimii, care însoția trenul cu neîncetate urări și semne de bucurie însuflețită.

La gară salută mai întăiu protopretorul Simonffy Alajos pe Mitropolitul spunénd, că acesta o face mai mult condus de

stimă și reverință decât de datorința oficiului său.

Î-a răspuns pe unguresce Escelența Sa Mitropolitul asigurând organele administrative, că unde este voință bună și încredere între cei de religie și naționalitate diferită, acolo este și conviețuire pacinică.

Apoi a salutat pe Mitropolitul în numele comitetului de primire M. On. Domn Georgiu Muntean director preparandial cu următoarele cuvinte:

„Escelența Vóstră!“

Prea Luminată și Preasfințite Domnule Archiepiscop și Mitropolit!

Prea Grațioșe Părinte!

„Catastrofa din nóptea dela 31 Iulii 1892 a îmbrăcat în doliu profund pe întreg Clerul și poporul almei Archidieceșe de Alba-Iulia și Făgăraș.

„Acea catastrofă tristă a săpat un gol în inima loialului popor de pe întreg teritoriul Archidieceșan.

„Și totuși el nu a desperat, ci s'a rugat la Dumnezeu, — a lucrat mai departe și s'a încređut în prevedința divină, dela care a așteptat ferbinte, ca la timpul său să-i trimită pe bărbatul, carele să-i ridice velul de doliu și să umplă golul lăsat de demnul său antecesor.

„Și étă, că acea prevedință și-a manifestat îngrijirea sa prin actul sinodului electoral celebrat la 16 Aprile 1893, s'a manifestat mai departe prin invoirea și Înalta denumire din partea Maiestății Sale gloriosului și augustului nostru monarc împérat și rege apostolic Francisc Iosif I. de dto 9 Novembre 1894, pe cum și prin confirmarea acestora din partea Sumului Pontifice la 18 Martie a. e.

„Astfel astăzi îmbrăcați în vesmînt de sərbătóre și cu inimă înălțată stăm în fața Escelenței Vóstre a bărbatului dorit, carele se înalță pe muntele cel sfint al lui Dumnezeu cu vederi limpeđi și clare, cu sentimente nobile, în cari nu are loc viclenia, și ale cărui mâni sunt cercate.

„Binevoiti, Escelență, a primi salutarea omagială a comitetului de primire de: „Bine ați sosit!“

„Mulți, mulți și mulți ani!“

Acum se vedea bineșor, că Escelența Sa este mișcat de primirea cea bună. Cu glas tremurător de emoțiune a răspuns, că el se va sili a satisface greleii sale misiunii.

Străbăténd sala, iese în dosul gării, unde sunt postați pompierii cu drapelul lor și conduși de dl căpitan Vaucean, — apoi șese stéguri purtate de teologi și preparanđi; aici e și delegația elevilor din gimnasiu cu stég. Stégurile sunt albe, cu panglică albastre și roșii. Tunete de aplause îl întîmpină aici. Se urcă în trăsura cu patru cai, avénd la stînga sa pe episcopul Pavel. Trăsura înaintéză încet, la pas. Publicul — mai multe mii ómeni — aclamă într'una.

Este o intrare solemnă, triumfală, cum numai capetelor încoronate li-se face.

La arcul de triumf dl Iauza, primar, a bineventat pe Escelența Sa în numele opidului.

Î. P. S. Sa mulțămese de ovațiunile, ce-l fac cetățenii Blașului. Asigură pe reprezentanții opidului de bunăvoința, ce întotdeauna va păstra orașului.

La treptele catedralei îl întîmpină membrii capitolului în frunte cu vicarul Moldovan.

Dl vicar spune, că cu cât biserica română gr. cat. a așteptat mai mult după noul

ei mitropolit, cu atât mai mare-i este ađi bucuria, când póte saluta la pragul său pe vrednicul mitropolit. Îi uréză mulți fericiti ani, ca să pótă păstori îndelungat biserica gr. cat. spre fericirea întregului ném românesc.

Î. P. S. Sa răspunde, că chemat la această înaltă dignitate, simte greutatea poziției, ce ocupă. Are tot zelul, va depune întregul său devotament, pentru ca să coreșpundă așteptărilor, ce se pun într'însul. Cu ajutorul lui Dumnezeu și a Ven. capitol, cel mai intim corp sfătuitoar al Mitropolitului, speră, că va puté apéra biserica de tóte primejdiile, ce ar veni asupra-l.

Lungi aclamări au urmat acestor cuvinte ale înaltului prelat.

Î. P. S. Sa intră apoi în biserică, unde se serveșce inseratul.

Cântările religioșe le-a esecutat domnul Ionaș cu bine instruiți dsale coriști.

De aci Escelența Sa a pornit spre reședință, unde la arcul de triumf l-au întîmpinat elevele internatului Vaucean. Eleve Veturia Bontescu oferind Archiereului un buchet preafrumos a recitat următoarele versuri:

Ađi e și de sərbătóre

De dureri miinătóre,

Ađi poporu-i fericit.

Că-al sosit din d-părtare

Spre a noastră apérare,

Archiereule Iubit.

Ađi și noi grăbim la tine,

Ca dorindu-ți numai bine,

Aste flori să ți-le dăm,

Ca 'ngrijirea părintésză

Cu încredere fiescă

Și iubire s'o 'mpiorăm.

Amésurat programului festivităților Sămbătă la 8 óre séra a fost conductul cu torțe și iluminarea orașului. Prin trei detunături de tréscuri s'a dat signalul pentru începerea imposantului conduct. Între sunetele musicii a plecat conductul de 100 torțe din capul din spre sat al opidului, traversând stradele splendid iluminate și încunjurând piața. În decursul retragerii cu torțe a cântat musica mai multe bucăți alese, și s'au făcut ovațiuni monarhului și Sumului Pontifice Leo al XIII-lea. În piața lumina, ce se înalță din rachete spre ceriu, se părea, că voeșce a provoca la sərbătórea marelui archiereș și splendidul firmament ornat cu miliardele de stele. După încunjurarea pieței cortejul s'a oprit înaintea reședinței mitropolitane, unde corul mixt sub conducerea profesorului Iacob Muréșan a cântat cu multă precisiune „Rugăciunea românului“:

„Tu, ce verși din ceriu lumină.“

Apoi arétându-se Escelența Sa în o feréștră a reședinței de lângă pórtă, profesorul Aron Deac urcând tribuna improvizată spre acest scop, cu puternica-i voce a adresat Înaltului archipăstoriu alocuțiunea următoare:

„Înalt Preasfințite Dómné!“

Prea Sfințite Archiepiscopé și Mitropolité!“

„Sciut este, că un popor numai așa a putut susta, prospera și înflori în concertul statelor din Europa, dacă a îmbrășisat religiunea Mântuitoriului și școla: dovadă ne sunt statele civilisate de ađi, cari au adus și aduc cu îmbelșugare atâtea fructe rodnice și folositoare omenimii; pe când celealalte state întemeiate pe altă basă au dispărut de pe fața pămîntului, ađi numai amintire se face despre ele cu fiori și spaímă.

„Înaintașii I. P. Tale conduși de importanța acestor doi factori — religioși și școlari — în acel timp de prea tristă amintire, când poporul român gemea sub lanțurile nemiloase ale feudalismului, au aflat de bine a-și întorce privirea spre apus la Roma, de unde se revărsa totă lumina, ca un balsam alinătoriu și binefăcătoriu asupra întreg rotogolului pământului, și a ridica poporul român adus de divul Traian între Dunăre, Tisa și Carpați, din ignoranță la înălțimea și demnitatea, ce i-se cuvina după fire și după sânge.

„Era sub egida Înaintașilor Tăi se dezvoltă Blașul, acest loc istoric, se întemeiază școli, de unde au ieșit atâția bărbați, pioneri ai culturii noastre, cărți nu au cruțat muncă, osteneală și abnegațiune și numai ca să-și vadă nămul ridicat la un grad înalt de cultură.

„Pentru acest măreț și sublim op au lucrat, au jertfit și au emulat pe întrecute Înaintașii Tăi. Nu există o instituțiune bisericească, culturală în Archidieceasa noastră și în loc, nu este un paș în acest loc istoric binecuvântat de Provedința divină și prin poziția geografică, care să nu vestescă sus și tare conlucrarea, jertfirea și generositatea lor. Așa au făcut marele Klein, fericitul Petru Paul Aron, zelosul Șulut, energicul și blândul Vancea.

„În fața acestor figuri mărețe și în timpuri de grea încercare pentru biserica noastră s'a întrunit în 16 April 1893 clerul român gr. cat. al vechii mitropolii din Ardél, care și-a pus totă nădejdea în ilustra Persónă a I. P. Tale, care în restimp de 20 de ani ca piscop al Lugoșului ai fost în stare a ridica vața preoțimii, ai știut a da decore și splendore acelei diecese cu rara-ți prudintă, înalta-ți cultură, profunda-ți știință și cu constanța-ți romană înfrumusețată cu virtuțile teologice; aci se potrivește cuvintele laureatului poet clasic: „Virtus repulsae nescia sordidae infamitatis fulget honoribus.“

„Acel cler consiliu de datorințele și drepturile sale, ascultând dictaminele minții și șoptele inimii a aflat de bine a te alege de Archiepiscop și Mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș.

„Pe cât de mare a fost mângăierea noastră atunci, cu atât s'a potențat, când în 9 Nov. 1894 firul telegrafic ne-a adus scirea, că Maiestatea Sa gloriosul împărat și rege apostolic Francisc Iosif I. a ascultat ruga clerului și Te-a denumit, ér sumul nostru Pontifice, prea fericitul Părinte Leo al XIII s'a îndurat a încuviința denumirea.

„În mijlocul însuflețirii generale a sosit ziua dorită, când Te pot saluta de adevăratul Patron, susținătoriu, dispunătoriu și Mecenate; toate instituțiunile și acele clădiri vechi, muceșite de loviturile vécurilor, dar pururea tinere prin învățăturile și poveștile, ce se dau mlădișelor tinere, speranței venitorului, pentru biserică, națiune și pentru patria noastră; a sosit ziua dorită, când clerul gr. cat. poate esclama cu psalmistul: „Éta preotul mare, care a plăcut Domnului, ca să păstreze legea înălțimii, aflându-se drept.“

„A sosit ziua dorită, când îți poți ridica ochii împrejur și să vești, că au venit la tine dela apus și dela răsărit, dela medănopțe și dela sud fiii Tăi credincioși, ca să-și deponă devotamentul omagial; éra noi, cari stăm înaintea acestei privești feerice, am venit, să ne manifestăm iubirea nefățărită, alipirea neștrămutată față de înalta-ți persoană, rugând

provedința divină, ca suindu-Vé în gloriosul scaun al Mitropoliei, să-l puteți ilustra ani nestoriani cu fapte mecenate spre înaintarea și înflorirea institutelor culturale, spre binele bisericii, națiunii și patriei noastre.

„Să trăescă Mirele véduvitei archidiecece gr. cat. de Alba-Iulia, să trăescă Mitropolitul provinciei Mitropolitane de Alba-Iulia și Făgăraș! Să trăiescă Mirele meceuate a tot, ce e nobil și frumos!“

După dl Deac, care a salutat pe Escelența Sa în numele clerului, a ocupat tribuna stimatul nostru medic archidiececesan D. A. Pop, care cu o voce, ce se simția, că este expresiunea deplină a stării sale sufletesci entuziasmate, a rostit ca reprezentant al mirenilor frumosul discurs, ce urmăze:

„I. Prea S. Dómné! Die Archiepiscope și Mitropolitule!“

„Doi secli se închegă, de când provedința divină i-a plăcut, să așeze pentru s. noastră biserică acest tron, luminat astă séră de faciile noastre.

„Se întâmplase acésta atunci, când o cétă grósă și nédușitoare amenința cu sufocare întrégă suflarea románescă, când o récelă mortiferă rágușia cu repejune tonurile limbii noastre, și când un curent străin și veninos amórtia fatal simțirile și fibrele culturii strămoșesci și sguduia temelile credinței noastre. — De odată înse un stîlp de foc cerese se aprinde în mijlocul nostru. — Schintel jaratice spintecă întunerecul negru. Un popor întreg se mișcă, — se trezesc; un geniú lánceșit réinvie; vécuri întrégi le împinge înainte. Cétă dispăre. Lumină din Lumină, și étă — orizonul érá se însenină de rașele luminóse a junel și mándrei bisericii.

„La căldura acestui sóre stejarul tándurit de vînturi și furtuni érá înfrunșesc, — înfloresce; el dá róde, și acel popor helot în scurt timp este împodobit cu o cunună abundant împletită din o pleiadă de eminenti bărbați. În scurt timp, sub auspiciile și cu ajutoriul mecenatic prisositoriu al acestui strălucitor scaun, pe care I. P. S. V. din nemărginita înțelepciune a lui Dúmneșéu, sincera iubire a credincioșilor, grația iubitorului nostru monarch și a Prea Săușiei Sale nonagenariului Pontifice din eterna cetate Roma, isvorul sângelui, limbii și credinței noastre, ați venit, să luați astăđi în moștenire, din maritimia acestui scaun dic, s'a crescut o clasă inteligentă ulmitóre, superbă și de invidiat. Nenumerați apostoli devotați și zeloși au fost trimiși în toate părțile, să predice graiul nostru, să redăștepte cultura și să purifice îndemănările noastre.

„Când, Prea lunate Dómné, luați cárna corăbiei bisericii gr.-catolice române; când urcați acest tron glorios, scump, luminos și binefăcător, atunci împreună duceți și iubirea fișcă și neclintita alipire a tuturor credincioșilor: atunci faceți, ca multe lacrimi de bucurie să se verse, multe speranțe arđetóre să se aprindă în pepturile noastre, și gândiți atunci, Prea Sfințite Părinte, că umbrele uriașe a dece archirei cu satisfacțiune și complăcere Vé privesc, și primiți asigurarea, că rugăciunile unui întreg popor se înalță cátră bunul Dúmneșéu pentru îndelunga și vigorósa viétă a Prea Sfinției Vóstre.

„Să trăiți P. S. V!“

I. P. Sa în răspunsul la frumoșele discursuri accentuează însemnătatea religiunii pentru adevărata cultură, civilizațiune și fericire a poporului, mulțămind pentru semnele

de iubire și alipire fișcă, ce i-se manifestéază în un mod atât de strălucit. Atât răspunsul Escelenței Sale, cât și discursurile dlor Deac și Dr. Pop adese ori au fost întrerupte de aprobarea publicului și strigările de „Să trăescă“ la adresa mitropolitului, Monarchului și a Pontificelui. Apoi corul teologilor cu precisiune și entuziasm a cântat un imn ocașional așezat pe note de dl profesor Iacob Murășan. La insistența numérosului public cântarea imnului s'a repetit de 3 ori. Dela reședința corajului s'a réintors în piată, care era plină de ómení, unde s'a adunat la un loc restul torțelor. Lumina din torțele arđende împreunate presenta un aspect feeric.

Tóte actele împreunate cu solemnitatea intronisării au fost mărețe, dară se pare, că nici unul nu a fost așa impunătoriu ca retragerca cu torțe, unde 7—8000 de ómení au dat expresiunea démnă stimei și iubirii fișci față de Părintele lor sufletesc. Pe lângă tot entuziasmul, ce nu se póte descrie, ci numai simți, ținuta publicului a fost necontentit démnă observând o ordine admirabilă, ce rar se observă cu atari ocașioni. Cátră 10 óre luminile de prin ferestri erau stinșe, érá în piată domnia liniștea îndatinată. Poporul din satele vecine s'a retras spre casă ducând cu sine ca óspeți țăránimea venită din satele mai depărtate, érá inteligința s'a întrunit la séră de cunoscință în otelul „Univers“.

Duminecă în 26 a c. încă de pe la 4 óre dimineța bubuituri de tréscuri vestiaú, că ziua aceea va fi și de mare bucurie. Érá pe la 5 óre trecea musică veselă prin stradele și piata Blașului.

În scurtă vreme se împoporără stradele și piata de o mulțime neobiceșnită. Se întâlnia cunoscuți și se salutaú, érá altii necunoscuți făceaú cunoscință.

Deja pe la 7 óre era mare mulțimea, ce se adunase mai ales în piată umbând, să priméscă bilet spre a poté intra în biserica catedrală la solemnitatea intronisării.

La 8 óre începu publicul a intra în biserică. După ce sosiră rudeniile Escelenței Sale Mitropolitului, pe cum și reprezentantul guvernului consilierul ministerial Szatmáry și comitele suprem al comitatului Albei inferióre, porni clerul concelebrante în procesiune la castelul mitropolitan. Pe la 8^{1/2} óre bubuituri de tréscuri, sunetul clopotelor și urări de „Să trăescă“ vestiaú, că noul Mitropolit se apropie, ca să-și cuprindă catedrală. Când intră Mitropolitul în catedrală, corul intonă salutarea „Întru mulți ani“, dar sunetele ei se perdură în puternicul „Să trăescă“, ce resună din preste o mie de guri.

Ceremonia intronisării a decurs apoi așa, pe cum a fost determinată în program. Escelența Sa Mitropolitul graia limpede și cu glas tare.

Când Escelența Sa Episcopul Pavel i-a pus pe umeri paliul mitropolitan, aclamările de „Să trăescă“ păreaú a voi, să cutremure catedrala în temelii.

Fórte frumoșe au fost cuvintările, cari au urmat acum. Mai întâi a grăit Escelența Sa Episcopul Pavel cátră noul Mitropolit cu emoțiune și însuflețire oferindu-i supunerea episcopilor sufraganí și a clerului și poporului provinciei mitropolitane.

Apoi a mulțămit fórte mișcat Mitropolitul Episcopului intronisătoriu amintind bunăvoința, cu care acesta l-a întâmpinat încă din pruncie și exprimându-i recunoscință mai

ales pentru conducerea alegerii și pentru actul de față.

A grațit apoi vicariul capitular Ioan Moldovan oferind Mitropolitului supunerea și ascultarea fiescă a clerului și poporului arhidieceșan.

Apoi s'a îndreptat Mitropolitul cătră toți cei ce-l sunt supuși după canónele bisericesci și purcedând din Evangelia zilei a rugat pe rînd pe sufraganii săi, capitulul mitropolitan, pe protopopii, clerul din parochii, pe profesorii dela institutele din Blaș, pe călugări și poporul, să-l stea întru ajutori și să-l ușureze greutatea oficiului.

Pe la 11 ore s'a început s. Liturgie. Ea a fost însoțită de cântările corului tinerimii condus de profesorul Iacob Murășan. Mai înălțătorii a fost cuminecariul „Ochiul inimii mele” cântat cam de 150 de cântăreți împărțiți în trei coruri de câte patru voci.

Terminându-se s. Liturgie, și împărțind Mitropolitul poporului îngenunchiat binecuvîntarea apostolică, clerul asistent a însoțit apoi pe cei doi Archierei în procesiune până în castelul mitropolitan.

Mai apoi se începură recepțiunile. A primit Escelența Sa Mitropolitul gratulări omagiale din partea reprezentantului guvernului și din a comitelui suprem al comitatului Albei inferioare, apoi din partea delegațiunii număróse a oficialilor administrativi din același comitat, din partea delegațiilor Episcopului și capitulului din Alba Iulia, din partea delegațiilor trimiși de Escelența Sa Mitropolitul Miron Romanul și de congresul adunat în Sibiu, din partea preotimii dieceșei Lugoșului, carea în frunte cu prepositul Ștefan Moldovan și cu vicariul capitular Pertu Pop a venit în număr mare, ca să asiste la intronizare, din partea clerului arhidieceșan, care în număr de câteva sute s'a adunat la serbătórea intronizării, din partea reuniunilor gr. cat. de femei din Blaș și Sibiu etc.

După terminarea recepțiunilor a urmat prânzul. Ca la o sută de óșpeți au fost invitați la masa din curtea mitropolitană, preste o sută la masa din seminariul clerical și preste patru sute la masa din sala de gimnastică. Lucru firesc, că tóte mesele erau stăpánite de voe bună.

În aceeași zi séra la 8 1/2 a fost concert în sala de gimnastică.

Programul concertului a fost acesta:

1. „Imn ocasional” de I. Murășan (cor mixt).
2. *Odă ocasională* de E. Sabo (declamațiune).
3. „Imnul” de Mendelsohn (cor mixt cu solo).
4. *Mare fantasie de concert „Freischütz”* de S. Smith (solo pian).
5. *Putpuriu românesc* de I. Murășan (cor mixt).

Fără a esagera putem să șicem, că publicul, care s'a adunat la concert, a trecut fórté cu mult preste numărul de o mie de persóne. La atáta public comitetul aranjator nu a putut să se aștepte. De aci a urmat întârzierea cu începutul concertului, până s'a putut face după putința loc pentru toți.

În sfârșit a sosit Escelența Sa Mitropolitul însoțit de rudeniile Sale. Publicul l-a întâmpinat cu aclamări puternice.

Îndată inonă corul mixt al dlui Iacob Murășan imnul ocasional. Cântarea precisă a fost purtată de o însuflețire, carea ușor póte să se înțelégă. Sfârșindu-se cântarea, publicul a erupt în aplause și aclamări și a cerut repetiția cântării.

Apoi a declamat dșóra Elisa Bodocan oda ocasională. Dînsa cu vocea sa alto a

predat oda fórté bine și a provocat din nou aclamările și aplausele publicului. Aci re-producem oda întrégă:

Odă.

I. P. S. Sale Dr. Victor Mihályi Mitropolit.

I.

Ađi e și de serbătóre și de dulce bucurie,
Căci o sinceră dorință a națiunii s'a 'mplinit!
Saltă și te veselesce, vėduvă Mitropolie,
Și-ți deschide-a tale brațe pentru mirele dorit!

II.

Credincioșii sunat'a óra, ce v'aduce fericire,
A sosit pástoriul, care, voi de mult îl așteptați:
Bucurați-vė și 'n inurii și în cânturii de mărire
Pe Iubitul și doritul Archireu il lăudați!

III.

Mult am suferit din partea unelților dușmane,
De când piul regretatul Archireu ne-a părășit . . .

IV.

Mult am plâns cum plâng copiii, cari rămán orfanii
de tată,
Și am înălțat la ceriuri multe rugăciuni ferbinți
Cine póte să descrie vėduvia îndelungată
Cu a ei nedumerire, cu-ale sale suferinți?!

V.

Dar, de gemetele nóstre, ce din inimi singeránde
Isvoriau cu 'mbelșugare, ceriul sfint s'a îndurat,
Rugăciunile doioșe, ce cu buze trémuránde
Le-am rostit de-atáta vreme, Dumneđeu le-a ascultat!

VI.

Și-a tremis cu îndurare pentru turma plângétóre
Un pástoriu spre mângáere, un părinte-adevėrat,
Și Mitropoliei nóstre vėduve și jelitóre,
Dumneđeu un mire vrednic și ilustru ađi l-a dat!

VII.

Te-a adus în fine cerii 'n vasta Ta Mitropolie,
Archireu Iubit și mare, așteptat cu-atáta dor
De biserica 'mbrăcată 'n negru vél de vėduvie
Și de mult și greú cercatul, aspritul tėu popor!

VIII.

O, Tu vii, ca și un ánger, când periclu e mai mare,
Când de-a norilor povară cerii-l greú și 'ntunecat,
Când biserica atátea lupte mari și grele are,
Și poporul Tėu suspină, ca nici când persecutat!

IX.

Vii cu brațele deschise, pentru-a nóstră mângáere
Și cu inima amplută de înfăcărátul dor,
Ca să 'nlaturii starea tristă, norii negri de durere,
Ce umbresc de-atáta vreme necuprinsul venitor.

X.

O, acopere-ne dară cu 'ngrijirea-ți părinteșcă!
Ajutorii Tėu de tată suspinând îl implorăm,
Cătră Tine ne întórcem cu încredere fiescă,
Și a nóstră mântuire dela Tine-o așteptăm!

XI.

Îa-ți toégul, mergi în frunte, și Te luptă cu tãrie,
Pentru sfința religione, pentru scump poporul Tėu,
Și în urma Ta cu fală credincioșii o să vie:
Datorința Ta e dúplă: de Român și Archireu!

Emil Sabo.

Imnul de Mendelsohn a fost predat fórté frumos. Mai ales aci a esecelat corul prin o aplicare fórté plăcută a dinamicei. Cu tóte acestea aplausele publicului au fost adresate soliștei dnei Victoria Karsai, carea cu esecutarea greului și obositorului soprano solo a și meritat aplausele acelea 'mbelșugate.

Marea fantasie de concert „Freischütz” a esecutat-o dșóra Melania Brėndușan. Și debutarea dinseii numai cu laudă putem să o amintim. Să nu se supere înse, dacă ne concedem și nisce observări criticatóre. Le facem cu intenția cea mai bună. Înainte de tóte ne concedem observarea, că dinamica

nu a fost aplicată, după cum se cuvine. Piano mai ales a lipsit aprópe cu deseavărșire. Póte sgomotul, care l-a produs mulțimea cea mare a publicului în 'mbuldela cea mare, a îndemnat pe dșóra Brėndușan, să lipsescă predarea fantasiei de frumșeța ei dinamică. Apoi și allegro ni-se părea, că une ori a fost prea repede.

Putpuriul românesc a fost o idee frumósă a dlui Murășan. Ascultare precisă de conducétoriu a caracterizat corul mixt. Piesele bariton solo esecutate de dl Traian Murășan au fost interpretate fórté frumos și au vėdit o dispoziție deosebit de bună a cântărețului. Soprano solo al dșórei Netti Vancea, deși l-a fost prima debutare, încă a succes bine și a promis pentru viitorii încă și mai mult. Eră tenori soli ai dlor Aron Papiu și Nicolau Ionaș au fost esecutați cu măiestrie deprinsă în predarea de cântări populare și au fost o amestecare fórté plăcută a cântării neóșe romănesci cu arta.

După terminarea programului Escelența Sa Mitropolitul a părășit sala însoțit de ovatiunile și aclamările publicului.

A urmat apoi petrecerea cu dans, carea înse din cauza 'mbuldeli celei mari nu a succes chiar așa, pe cum ar fi dorit tinerii.

Fondurile și fundațiunile arhidieceșane.

Preaveneratul Consistoriu mitropolitan publică prin cerculariul Nr. 1965—1895 starea fondurilor și fundațiunilor, cari se administreză în gremiu, mai tóte la cassa centrală arhidieceșană, cum și a depositelor aflátóre sub grijea acesteii casse, așa pe cum s'au limpedit ele în rațiunile ultime statorite definitiv. Noi reproducem din acest cerculariu activele și pasivele.

1. Metropolia 1894	507.244.33
2. Basiliți 1893	136.663.73
„ „ pas.	17.335.57
3. P. P. Aron p. Sem. cleric. 1893	286.212.55
4. Catedrala metr. 1894	32.857.06
5. Gr. Maior p. premie 1893 în cassa statului	9.220.71 11.975.76
6. I. Bob p. Cler 1893	704.867.41
7. „ „ „ stip. 1893 în cassa statului	8.867.41
8. Capitulum Bobian 1894	53.915.88
9. Petru Maior 1893 în cassa statului	2.091.23
10. Ios. Efr. Klein 1893 în cassa statului	8.056.34
11. Viduo-orfanal 1894	110.646.85
12. Nicolau Simu „	22.440.67
13. Simeon Ramontzai 1893 în cassa statului	83.964.10
14. Cercul Orėscie 1894	969.06
15. St. Ferd. Hirsch 1894	24.665.04
16. Ales. St. Șuluț 1892	412.504.12
17. Ladislaú Tordai 1894	2.833.94
18. f. de pensiune normal „	14.283.79
19. Elementariu gr. cat. 1893 în cassa statului	31.194.23
20. Amos Tobias 31/12 1887 în cassa statului	1.131.49

21. Vancea p. Făgăraș	
1884	2.363.24
22. Reuniunea biser. 1884	1.298.18
23. Io. Gavr. Vajda 1893	
în cassa statului . .	8.107.45
24. Const. Alutan 1894 .	12.777.36
25. Leon Lupul 1894 . .	1.872.65
26. V. Pop—V. Maïor 1894	734.88
27. Dr. Vancea p. Aiud „	1.479.47
28. F. scolastic „	31.094.06
29. Io. Chirilă „	6.533.39
30. G. Marinoviciu „	2.519.11
31. Mănăstirea Strimba „	810.66
32. F. de disp. 1894 pas.	106.48
33. Iosif Tarța „	1.546.76
34. Io. Șofan Duțu „	1.543.96
35. Const. Papfalvi „	13.017.67
36. P. cav. Ioanette „	5.424.44
37. Dr. Vancea sem. jun. „	20.361.14
38. Teod. Șerban „	432.14
39. I. P. Maïor liturgie „	81.76
40. „ „ „ monument „	87.42
41. „ „ „ profesori „	449.06
42. „ „ „ parochul „	213.07
43. „ „ „ familie 1894	352.49
44. Part. Moldovan 1894	2.128.07
45. Georgiu Angyal „	202.18
46. G. B. L. „	2.699.04
47. I. F. Negruț „	4.801.81
48. Tractul Blasului „	301.41
49. Dr. Vancea p. defic. „	7.532.46
50. Georgiu Vlassa „	227.94
51. Dr. Vancea școla feti-	
țelor 1894	6.080.74
Dr. Vancea școl. fet. .	265.93
„ „ „ „	82.70
52. Gavrilă Pop 1894	1.265.95
53. „ „ „ „	360.—
54. Dr. V. Szmigelski „	177.41
55. D. Sim. Caian „	218.92
56. Iuliana Manfi „	51.42
57. Colecta crucerului „	1.865.93
58. Amintirea repaus. „	266.27
59. Esactoratul archid. „	779.08
60. F. perpetuă p. lit. „	10.416.70
61. Cassa centrală 1894 pas.	1.244.59
62. Demetriu Bardosi 1894	1.000.—
63. Iuliu Bardosi „	64.75
64. Asilul prunc. 1894 pas.	167.72
65. Dănuț „	30.584.17
66. Lazar Baldi „	14.316.24
67. Bis. din Ciucea 1894	874.49
68. „ „ „ „	67.09
69. „ „ Mănarade „	550.—
70. „ „ Saldorf „	398.03
71. „ „ Bucerde „	2.458.64
72. „ „ Glogoveț „	1.349.70
73. „ „ Ticusul r. „	484.97
74. „ „ Abrud „	7.050.—
75. „ „ „ „	850.—
„ „ „ „ pas.	238.63
76. „ „ V. Camaraș 1894	750.54
77. „ „ Chisău 1894	200.84
78. „ „ Lunca „ pas.	682.34
79. „ „ Tăuni „ .	10.354.57
80. „ „ Cénul M. „ .	44.23

81. 3 bis. d. tret. Alma-	
șului 1894	4.250.—
pas.	343.27
82. 12 bis. tret. Dergei 1894	16.850.—
„ „ „ „ pas.	1.027.86
83. Bis. d. Egerisce 1894	523.16
84. „ „ Milașul M. „	1.193.36
85. „ „ Șpring „	1.948.80
86. „ „ Ceanul M. „	44.23
87. „ „ Agribiciu „	1.097.62
88. 2 bis. tract. Reghin. „	709.—
89. Bis. d. Captalan „	297.56
90. David p. Cluș „	414.83
91. „ „ Jucul inf. „	393.60
92. Paul Dunca „	555.71
93. Crișan-Marinovici „	312.19
94. Bis. din Jidvei „	280.58
95. „ „ Alecuș „	639.30
96. „ „ Ercea „	722.16
97. „ „ Ciurila „	223.01
98. „ „ Pagida „	99.89
99. „ „ Șeulia „	288.20
100. „ „ Cecălaca „	868.85
101. Bis. din S. Martin „	2.683.65
102. „ „ Bobohalma „	204.54
103. „ „ Șomfalău „	295.96
104. „ „ Spini . . „	393.39
105. „ „ Craifalău. „	543.16
106. Școla din S. Martin „	72.—
107. Bis. din Vestem „	161.30
108. Școla din Abrud pe	
30/6 1889	155.18
109. Bis. din Mesterhaza	
1894	2.860.75
110. Bis. din Micăsasa 1894	68.12
111. „ „ Șard „	273.31
112. „ „ Velcheriu „	12.878.44
113. Școla „ Velcheriu „	321.01
114. Bis. din Lăscud „	210.91
115. „ „ Oieșdea „	520.53
116. „ „ Bia „	427.60
117. „ „ Făget „	325.80
118. „ „ Cluș „	334.41
119. Tipograf. Seminarială	
1893 în cassa statului	14.973.69
Activele reprezintă suma de fl.	
2.760,244.26, érá passivele suma de	
fl. 21,006.46. Valórea realităților numai	
la fundațiunea Șuluțiană este computată.	

Dela intronizare.

(Impresiuni.)

Frumóse, subline și înăltătoare au fost serbările intronizării. Atâtea amănunte am vădut, atâtea impresiuni am primit, cât a le înșira nici nu le pot. Erau scene dragi, pētrundătoare de inimă. Le-am cercat, să le aflu prin raporturile publicate de foi, înse nu le-am aflat. Voiu aminti deci éú unele, ca uitării să nu se dea.

* * *

Sosirea Mitropolitului. Mai pe sus de tóte eram curios, să véd sosirea Mitropolitului. Cum va fi prima prezentare? Cum și ce impresiune va face? Éta cum mă întrebam cu curiositate. Și curiositatea îmi crescea în măsura, în care se înmulțiau minutele, cu cari se afla în întârziare trenul.

Deodată se aude sunetul tréscului vestind întrarea trenului în piscul Tîrnavelor. Aclamări nesfârșite, veselie în tóte fețele; éta cum află Mitropolitul pe cei ce îl așteptau.

Se opresce trenul, și se ivesce figura nobilă a Mitropolitului. Simplu, natural în purtare, modest, liniștit, grațios, se scobórá și cu pași gravi, neafectați, cu capul descoperit înaintézá spre ieșire, unde îl opresce ceta primiturilor.

Am fost multămit, am fost cucerit. M-am dis: Omul acesta își cunoșce deplin poziția și e consciu de însemnătatea, ce o au ovațiunile pentru siguritatea și onórea Scaunului, în care se urcă.

Astfel mi-l-am dorit pe noul Mitropolit. Astfel aveam convingerea, că îl pretinde interesul bisericii nóstre. Fie laudă ceriului.

* * *

O scenă sublimă. O scenă mai sublimă, de cum a fost întrarea în Catedrală a Mitropolitului nostru în dimineața zilei de intronizare, nu se póte închipui. Ceva mai pētrundător nu póte să fie. Biserica nóstră catedrală îndesuită de publicul cel mai ales. Tóte părțile locuite de români reprezentate prin inteligința lor. Cred, că $\frac{1}{3}$ parte a inteliginței române din patrie a fost de față.

Printre șirurile lor întră Mitropolitul, precedat de un cortej mai pompos decât cel al regilor. I-se și cuvine: este Părintele sufletelor nóstre și este obiectul iubirii nóstre învăpăiate. Iubirea asta învăpăiată strălucia din ochii celor prezenți și prin dînșii din ochii întreg poporului românesc.

La vederea manifestării acelei iubiri am fost mândru: că sunt unit și român.

* * *

Omagiul clerului. — Mult m'a mișcat omagiul clerului. Un mai frumos esemplu al adevératului spirit de disciplină nici nu se póte. Este sublimă biserica catolică în tóte ceremoniile ei. M'a mișcat mult episcopul Pavel. Venerabilul Prelat, care a asistat la consacrarea episcopéscă a Iubitului nostru Mitropolit în calitate de episcop, acum vine, să facă act de supunere aceluia, pe care înainte de asta cu 20 ani deja ca episcop l-a ridicat la rangul său. Și episcopul Pavel a îndeplinit actul acesta așa, cum numai un adevérat episcop după inima lui Christos putea să-l împlinéscă. O vorbire mai bine simțită, mai loială, mai supusă și mai catolică nu se póte. Și după ce a terminat, s'a pogorît de pe tron, a mers înaintea mitropolitului și l-a sárutat mâna! — Așa cereau canónele, — dar cu tóte acestea era un lucru sublim! Éú am rămas mișcat până la lacrimi.

* * *

Un contrast. — Védând actul de supunere omagiálă a venerabilului arhieréu dela Orade, am privit în jur și involuntar am căutat, să-l descoper și pe arhieréul dela Gherla, pe cum și pe reprezentanții capitulelor dela Orade și Gherla.

Nu m'a succes a-l descoperi. Și m'a rănit inima. Am aflat punctele negre pe seninul ceriú al serbărilor intronizării.

Nu critică am vrut să fac. Spun numai impresiuni. Și impresiunea, ce au provocat în mine absențele numite, a fost de durere pentru biserică, de rușine pentru ochii străinilor, și de indignare pentru lipsa de bun simț și de respect față de sfințele canóne.

* * *

Corul. — Adâncă impresiune și neșterse emoțiuni îmi lasă și cântările.

Pricésna „Ochiul inimii mele“ și ca compoziție și ca executare din partea unui cor de 150 persoane a fost ceva așa-de perfect, cum numai în biserica lui Christos poate să fie.

Cântarea acesta ne-a înălțat la înalte sfere ale adevăratei arte. Și mi-am dis, că un asemenea cor epocă face în istoria noastră culturală și că poate să dovedească lumii capacitățile artistice ale poporului nostru.

Onóre și laudă să aibă „il maestro“ și coriștii dînsului.

* * *
Presa străină. Presa străină a fost reprezentată la intronizare numai prin doi indiviți.

Aceștia — ca totdeauna — au venit neorientați și s'au dus cu răutate în inimă. Li-s'au dat toate informațiile din partea bureau-ului de presă; cu toate acestea au mistificat și cu scire au mințit.

Nu le stricăm placul, nici nu vom perde vremea cu rectificări.

Dacă nu au cinstite diaristică, e tréba lor. A noastră tréba are să fie a nu mai sta de vorbă cu astfel de ómení, pe cari îi omenesci la masa ta, și cari după aceea și-o hulesc.

Revistă bisericească.

Roma.

În septemána trecută au fost la Roma episcopii germáni din Osabrück și Limburg împreună cu deputații din centru dr. Porsch și Cahensly. Episcopii au fost primiți de Sînția Sa Leo XIII de două ori în audiență, érá deputații și unul câte unul și amîndoi de-odată. Papa le-a dovedit o mare propensiune și s'a informat cu mult interes despre afacerile centrului. Ambasadorul germán de lângă Vatican a dat un pránd splendid în onórea ilustrilor sêi compatrioți.

„Agența Stefani“ spune, că incidentul provocat prin călétoria nunțiului în Ungaria s'a complanat prin convorbiri confidentiale și fără caracter óficios. Note diplomatice nu s'au schimbat, nici nu se vor schimba în această cestiune între Vatican și ministeriul de externe austro-ungar. (Dară auctoritatea (?) ministrului unguresc Bánffy unde rămâne?)

Austria.

Catolicii din Viena au convocat pe Luni sară o adurare în sala cea mare dela Musikverein. La adunarea presidată de medicul Dr Gaspar Schwartz au participat la 300 de persoane, cari cu însufletire au dat expresiune de alipire față de S. Scaun Apostolic și față de trimisul papal din Viena Mg're Agliardi. Dr. G. Schwartz în discursul presidial constată, că ansă la convocarea adunării a dat răspunsul ministrului unguresc br. Bánffy la interpellările, ce i-s'au făcut. Advocatul Dr. Porzer espune cercul de jurisdicțiune a nunțiului papal și accentuează, că dacă s'ar interdice nunțiului amestecul în afaceri bisericesci-politice, activitatea lui ar deveni ilusorie, condamnă purtarea ministrului Bánffy și propune următorul proiect de rezoluțiune:

Poporațiunea catolică a Vienei își exprimă regretele asupra insultării comise față cu nunțiul și își exprimă firma sperare,

că pe viitor nu va mai fi restrînsă libertatea nunțiaturii în cestiuni bisericesci-politice.

Trabert espune poziția Papei din punct de vedere dogmatic; atacă aspru pe Bánffy și radicalismul jidano-magiar. Austria numai ca țară catolică poate exista. În fine s'a decis a se trimite mulțămită primatului Vaszary pentru ultima sa cuvîntare din casa magnaților. Se vede, că catolicii austriaci au curajul de a reprobă insulta, ce se face capului bisericii, ér cei din Ungaria tac, pe când ei ar trebui să protesteze cu totă hotărîrea.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Camera deputaților și-a ținut în 25 Maiú ultima ședință înainte de vacanțe, în care s'au tractat mai multe proiecte de legi de interes local. Referenții comisiunii parlamentare pentru instrucțiunea publică și a celei pentru justiție au comunicat nunțiul casei de sus referitor la proiectele de lege despre recepțiunea jidovilor și despre liberul exercițiu religios. Președintele dietei va pune spre pertractare la timpul sêu, — adecă la tómnă, — aceste proiecte. În cercurile politice se susține, că guvernul ar fi amânat pe tómnă desbaterea numitelor proiecte, fiindcă până atunci are timp, să-și câștige majoritatea de lipsă spre primirea lor cu modificările făcute în casa de sus, pe când de presente nu dispune de acea majoritate. Guvernul s'a învoit la modificările casei de sus, și tot accentuează, că ține la întregitatea principiilor.

Rescriptul regal, prin care se dispune închiderea corpurilor legiuitoare până la tómnă, s'a cetit Mercuri atât în camera deputaților, cât și în casa de sus.

Italia.

Alegerile pentru parlamentul italian s'au sevârșit în 26 a c., și pe cum se putea prevedé, partida guvernamentală a obținut o majoritate destul de considerabilă. Dintre cele 508 cercuri electorale 321 au reprezentanți guvernamentali, érá 187 opoșiionali. Mai sunt 25—30 de balotage. Guvernul, ca și în alte țeri constituționale, s'a folosit de presiuni și terorizări spre a-și scóte ca deputați pe partizanii sêi.

Franta.

* Influența jidovimii pe toate terenele vieții publice a început să provóce nemulțămirea creștinilor. În ședința din 25 a c. a camerei deputatul Denis a interpelat guvernul cu privire la aplicarea în oficii a unui număr prea mare de jidovi arétând, că numai în ministeriul de culte sunt 35 de jidani, érá Hugues se tângue asupra numărului celui prea mare al jidanilor în armată și își exprimă temerea, că această instituțiune, de care ar fi să se pórte cea mai mare grije, se va jidovi. Apoi debachéza în contra jidovilor Rothschild și Hirsch, pe cari îi prezentéază ca pe un pericol pentru Franța. Lavaillant constată, că Algirul îl ruinéază usura jidovescă. În apérarea jidovilor s'au ridicat deputatul jidan Nequet și ministrul de interne Leygues.

Noutăți.

Concurs. Cu terminul de 30 Iuniú se escrie concurs la parochia Grebeniș din protopopiatul Pogăceleí. Emolumentele împreunate cu această parochie sunt: Casă parochială, culină de vară, șură, staul, tóte de lemn și în stare bună; grădină la curtea parochială în estensiune de 1 jug. 1332°□, altă grădină de 1474°□, cimiteriul din jurul bisericii 1475°□; porțiunea canonică de 44 jug. 5950°□, tótă arătoriú și comasată în două table; câte o di de lucru de familie și dela 40 de familii, cari locuesc la câmp, câte o metretă à 16 cupe de cucuruz; stola îndatinată.

Concurs la stațiunii docentale din vicariatul Fágárasului s'a scris cu terminul 20 Iuniú: 1) *Ileni* cu emolumentele: 300 fl. cuartir, grădină de legumi și pomáritul în progadea bisericii. 2) *Homorod* cu emolumentele: 300 fl. și cuartir.

Promovare. Talentatul și zelosul candidat de profesor dl Ilie Dáian, absolut de teologie și filosofie, a depus Jof rigorosul din limba și literatura română, germână și filologia comparativă indogermanică, érá astáđi are să fie promovat la gradul de doctor în filosofie. Disertațiunea inaugurală este „Despre vocalele nasale în limba română“. Gratulăm stimatului nostru amic.

La congresul interparlamentar de pace, care se va ținé la 19 August în Bruxela, corpurile legiuitoare ungare încá vor fi reprezentate prin o comisiune. În o conferință în această afacere Iokay Mor a fost ales de president al comisiunii, érá Berzeviczy Albert de vice-president. Secretariul comisiunii e faimosul Pázmándy. Deputații magiari se vor presenta în mare număr spre a esopera ținerea congresului la Budapesta cu ocasiunea mileniului și spre a paralisa planurile deputaților románi.

Congresul național bisericesc gr. or. și reformele politice bisericesci. Ocupându-se congresul în ședința a VII cu cestiunea: ce atitudine să observe biserica gr. or. română pentru cazul, când vor intra în vigóre reformele politice bisericesci, a luat rezoluțiunile următoare:

1. Congresul aprobă pașii întreprinși de arhieriei în combaterea acelor legi și enunță, că și în viitorii va lupta pe toate terenele legale, ca acele legi să se caseze.
2. Biserica ortodoxă română numai acea căsătorie o va considera de validă din punct de vedere bisericesc, care va fi închiată după prescriesele bisericii.
3. După introducerea căsătoriei civile toate căsătoriile, cari pe lângă actul civil nu vor fi închiate și după prescriesele canonice bisericesci, se declară de nevalide.
4. Spre ușurarea credincioșilor se decide, ca vestirile de căsătorie să se reducă la una, érá licențele să se caseze.
5. Ca rebonificare pentru cassarea licențelor protopresbiterii vor primi o anumită sumă dela eparchii.
6. Divorțurile se vor face tot în înțelesul canónelor, dară procedura se va simplifica.
7. Biserica și după introducerea matriculelor civile va continua a-și duce cu totă esacitate matriculele sale, cari vor servi ca controlă față de matriculele civile.

Serul lui Behring contra difteriei. Dr. Pop, medic archidiecezan, se exprimă foarte favorabil despre serul antidifteritic. În mai multe casuri de difterie escuisită, aplicat acest medicament, a dat rezultate foarte îmbucurátore fără nici un incident neplăcut pentru pacient.— S'a dispus, ca în farmacia dlui Carol Schieszi din Blaș să fie totdeauna în deposit acest medicament pentru ori ce eventualitate.

Studentii universitari din Bucuresci au aranjat în sara de 13/25 Maiú un comers în amintirea țilei, din care s'a pronunțat sentința condamnátore în procesul Memorandului.

Cutrémurul de pámint în Laibach se tot repeșce. Daunele cauate până acum de cutrémur se urcă la considerabila sumă de 4 milióne floreni.

Cas de mórte. Andreiú Boeriu paroch gr. cat. în Homorod a repausat în 12 Aprilie 1895 în anul al 59-lea al vieții și al 31-lea al preoției sale.

PARTE SCIINTEIFICĂ-LITERARĂ.

Instituțiunile calvinesci în biserica românească din Ardélü.

G.

Modulü alegerii mitropolitului.

(Continuare.)

Ce se ține de modulü cooperării poporului la constituirea episcopilorü, acela era diversü în timpuri și în locuri diverse, fiindü că nu era determinatü prin nici o lege pozitivă.

Câte odată propunea poporului episcopilorü pre unü individü, pre care-lü ținea capabilü și înzestratü cu calități frumoșe, pre care apoi îlü primieau și episcopii, dacă erau convinși, că părerea, ce o are poporulü despre elü, este fundată.

De altă dată episcopii propuneaü poporului trei indiviđi, pre cari li aflaü vrednicü de demnitatea episcopescă, dintre cari apoi poporulü alegea, pre care-i era mai agreeatü. Se întâmpla și aceea, de clerulü și poporulü candida trei persoane, dintre cari apoi episcopii, și cu deosebire mitropolitulü alegea pre unulü. ¹⁾

După ce și-a câștigatü biserica pacea politica, și zelulü creștinilorü începu a se răci, érá virtúțile a slăbi, poporulü nu odată alegea pentru episcopate persoane, cari numai pentru demnitatea acésta nu erau. Pre lângă aceea alegerile erau de multe ori așa de tumultuoșe, câtü servieau spre scandalü chiarü și păgânilorü. Sfântulü Ioanü Gură-de-aurü descrie plinü de amărăciune patimile, cari ieșeau la ivélä cu ocaziunea alegerilorü. ²⁾

De aci a urmatü, că poporulü pre încetulü fu eschisü dela ori ce conlucrare la constituirea episcopilorü. Mai întâiü fură eschise glótele, și se mai permise conlucrarea onorațiilorü dintre laici, până ce în urmă prin multe locuri fură și aceștia eschiși. De atunci apoi în răsăritü mai pretutindine episcopii s'aü folositü de dreptulü lorü de a constitui pre episcopi fără de a mai întreba de poporü.

* * *

Canónele din Pravilä cu privire la constituirea episcopilorü.

Cumcă principiulü fundamentalä alü bisericii în răsăritü ca și în apusü în timpurile antice a fostü, că episcopii éráși de episcopi trebuiescä să se constituiescä, se vede invederatü din legislațiunea Pravilei, carea de ver o participare a poporului la constituirea episcopilorü nu scie mai nimic. Ar trece preste cadrulü acestui opü, dacă amü voi să aducemü tóte canónele Pravilei, cari mai de aprópe sau mai departe stău în legăturä cu cestiunea noastră. Vomü aduce deci numai pe cele mai însemnate. Între aceste amintimü:

1. Canonulü 1 alü Apostolilorü, care sunä:

„Episcopulü hirotonescäse de doi sau trei episcopi.“ ³⁾

Însemnämü aici, că cuvintulü: *hirotonie* nu însemnözä numai consacrare, ci însemnözä și alegere, de órece cuvintulü grecescü *χειρωτονεία* în limba canónelor bisericesci se folosescä și în însemnarea de consacrare și în cea de alegere. ⁴⁾

Dispune deci canonulü acesta, ca la alegerea și consacrarea episcopuluiü să fie trei sau celü puținü doi episcopi, și ei să-lü alegä și sfințescä.

2. Canonulü 6 alü sinodului întâiü dela Nicea, care sunä:

„Dacă cineva fără de socotința mitropolitului s'ar face episcopü, unulü ca acesta marele sinodü a hotărütü a nu se cuveni a fi episcopü. Înse dacă cu obștească alegere a tuturorü (episcopilorü) binecuvintatä fiind și după canonulü bisericescü, doi sau trei (episcopi) pentru a lorüși prigonire ar gräi împotrívă, ținesë hotărürea alorü mai multü.“ ⁵⁾

Canonulü acesta dispune următórele:

a) Că pe episcopü să-lü alegä episcopii comprovinciali.

b) Că alegerea luiü să fie întăritä de mitropolitulü, câtü dacă mitropolitulü nu l'ar întări, atunci alegerea luiü nu e validä.

c) Că alegerea are să se întuple cu majoritate de voturi, date de episcopii prezenți.

3. Canonulü 19 dela Antiochia, care sunä:

„Episcopü să nu se hirotonescä (alegä și sfințescä) fără sinodü (de episcopi) și ființa de față a celü ce-i în mitropolia eparchiei. Și acesta fiindü față, negreșit, că mai bine este a fi împreună cu elü toți împreunăslugitorü ce ce suntü în eparchie (episcopii din mitropolia întrégä), și se cade prin scrisore a chema pre celü ce-i în mi-

¹⁾ Cf. Alzog »Hangbuch der Universal-Kirchengeschichte« ed. 9. Mainz 1872 t. I. pag. 353.

²⁾ Veđi cartea sfântului Ioanü Chrisostomü »despre preoție« tradusä pre limba românească de Ioanü Papiü.

³⁾ Thomassiu »Vetus et nova ecclesiae disciplina. Pars II lib. II c. I 5.

⁴⁾ Pidalion föia 1.

⁵⁾ Pidalion föia 83.

tropolie. Și de ar întâmpina toți, mai bine este. Érá de ar fi cu anevoie acésta, cei mai multü înse negreșitü trebuie să fie de față, ori prin scrisori să se facä de unü sufletü. Și așa cu a tuturorü ori venire de față, ori hotărüire să se facä aședarea lui. Érá de s'ar face într'altü chipü afarä de cele hotărüite, nimicü să pótä hirotonia (alegerea). Érá de i-s'ar face aședarea după canonulü hotărütü, darä unü ar dice împotrívă din însași alorü prigónä, să se țind hotărürea celorü mai multü.“ ¹⁾

Pre lângă cele din canonulü 6 dela Nicea, canonulü citatü mai prescrie următórele:

a. Că dacă nu se potü aduna toți episcopii mitropoliei, să fie de față barëm majoritatea lorü.

b. Dacă nu se póte aduna nici barëm majoritatea, atunci cei absenți să-și trimitä votulü în scrisü.

c. Se dechiară nevalidä alegerea, care nu s'ar face după dispozițiunile canonului.

4. Canonulü 28 alü sinodului dela Calcedonü, dispune, că și mitropolitii să alegü ca și episcopii.

5. Canonulü 12 dela Laodicea, care dispune:

„Episcopü cu judecata mitropolitilorü și a episcopilorü celorü dimprejurü să se așede la începétoria bisericescä, fiindü de multä vreme cercați și în cuvintulü credinței și în viețuirea dreptului cuvintü.“ ²⁾

6. Canonulü 59 dela Cartagena care prescrie următórele:

„Dacă cândva spre alege de episcopü vomü veni (noi episcopii) și se va ivi óre care contradicere. fiindücă unele ca aceste de noi s'aü tractarisitü, sumețü lucru este, dar, că singurü trei să se afte spre a curăți pre celü ce are a se hirotonisi. Ci pre lângă numărulü celü mainainte dísü să se adaugä unulü și doi. Și înaintea a însuși poporulü, pentru care are a se hirotoni se vorü cerceta întâiü fețele a celorü ce contradicü. Că la urmă și cele propuse de ei se vorü uni. Și cândü se va aréta curatü înaintea publice înfățoșări, apoi așa se va hirotoni.“ ³⁾

Canonulü acesta destulü de întunecatü mai cu samä în traducerea românească a Pidalionului prescrie următórele:

Dacă în înțelesulü canónelorü la alegerea unui episcopü s'aü adunatü celü puținü trei episcopi, și din clerulü său poporulü bisericii respective s'ar afla unü, cari ar susține, că alesulü nu este vrednicü de episcopie pentru ver o crimă óre care, atunci nu se cuvine, ca numai episcopii alegători să facä investigațiunea, și să-l dechiare nevinovatü. Ci în cazulü acesta pre lângă episcopii alegători prezenți să se mai cheme unul sau doi episcopi, și apoi toți laolaltä să facä investigațiune în fața poporului, și dacă îlü vorü afla nevinovatü, să-lü sfințescä.

Cu privire la numărulü episcopilorü, cari trebuiescä să fie de față la alegerea unui episcopü nou prescrie:

a) Canonulü 13 dela Cartagena în chipulü următorü:

„Mulți episcopi adunându-se vorü hirotonisi (alege și sfinți) episcopü. Érá de va fi nevoie, trei episcopi ori în ce felü de locü ar fi, cu porunca celü mai întâiü (mitropolitului) vorü hirotonisi pre episcopü. Și dacă ver unulü întru ceva s'ar împotrivi mărturie sale, sau neascultării, elü însuși pre sine se va lipsi de cinste.“

Stătorește canonulü acesta numărulü de trei, ca minimulü numărulü episcopilorü, cari trebuiescä să fie de față la alegerea unui episcopü nou. Pre lângă aceea mai dispune, că dacă ver unü episcopü din cei de față s'a învoitü în alegerea ver unuia, și după aceea apoi ar voi a-și retrage învoirea, unulü ca acela elü însuși își dä testimoniu slabü.

b) Totü acésta dispune și canonulü 58 dela Cartagena:

„Forma cea veche se va păđi, ca nu mai puținü de cei rînduiți trei episcopi să fie de ajunsü spre hirotonia episcopilorü.“ ⁴⁾ Și totü aceea și canonulü 53 totü de acolo.

c) Canonulü 4 alü sinodului I dela Nicea, pre care-lü are în vedere canonulü de mai susü:

„Episcopulü mai virtosü se cuvioe a se aședa de cătră toți cei ce suntü în eparchie. Érá de ar fi cu greü una ca acésta, sau pentru nevoia, ce silesce, sau pentru depärtarea căleä, fără smintelü trei împreunându-se, împreună alegători făcându-se și cei ce nu suntü de față, și împreună învoindu-se prin scrisori, atunci să se facä hi-

¹⁾ Pidalionü föia 282.

²⁾ Pidalionü föia 288.

³⁾ Pidalionü föia 358.

⁴⁾ Pidalionü föia 358.

rotonia. *Éră tária celorú ce se facú, să se dea mitropolitulú în fiesce care eparchie (provincia mitropolitană).¹⁾*

Pre lângă numărul de trei mai poftesce canonulú acesta, ca celú alesú să nu fie sântítú, până ce episcopii absentí nu-și vorú da invoirea în scrisú, érá alaslú să capete confirmarea dela mitropolitulú.

Cu privire la numărú, la invoirea celorú absentí și la confirmarea prin mitropolitulú, totú acésta dispune și canonulú 3 alú sinodulú II dela Nicea, care pre lângă aceea mai dispune:

„Tótá alegerea făcutá de cátrá boierí pentru episcopú, saú pentru diaconú neîntáritá să rămáná . . . cá trebuie celú ce urmézá a se înainta la episcopie de episcopi a se alege.“²⁾

8. Canonulú 13 dela Laodicea: *„Nu este irtatú mulțimú să alegá pre cel ce se așadá în trépta clericalá.“* În Pidalionú canonulú acesta nu este destulú de limpede, de órece acóio suná: *„nu se dá voe celoralálți să facú alegerile celorú ce se așadá în ieratie“* fără să spuná, cine suntú „ceialálți“.

În originalulú grecescú suná canonulú *„Περὶ τοῦ, μὴ τοῖς ὄχλους εἶτι ἱερέειν τὰς ἐκλογὰς ποιεῖσθαι τῶν μελλόντων καθίστασθαι εἰς ἱερατεῖαν.“*

Cuvintulú grecesc *„ὄχλος“* = mulțime din canonnulú acesta nu-lú esplicá toți esegeții în o formá.

Unii le esplicá așa, cá sub „mulțime“ înțelegú glótele neregulate de ómení, cari se pórtá ca de vintú întrú o lătúre și în alta, și așa numai pre aceste le-ar eschide canonulú dela orí ce alegeri sacre, și prin urmare și dela alegerile la scaunele episcopesci. Din acésta ar urma, cá fruntașii și inteligenții poporulú nu sântú eschiși dela conlucrarea la alegeri.

De părerea acésta este Pidalionulú și Sintagma Grecilorú.

Alții cuvintulú grecescú *ὄχλος* = mulțime îlú considera de sinonimú cu *ζομιζός* = mirénu. După aceștia mirenii ar fi cu totulú eschiși dela orí ce conlucrare la alegerile episcopilorú.

De părerea acésta este canonistulú grecú Aristenú și Pravila románescá, carea cuvietele de mai susá le esprimá pre scurtú:

„Nealesú să fie, carele e alesú de mirení.“³⁾

Aceste suntú canónele cele mai însemnate din Pravilá, cari cuprindú dispozițiile cu privire la alegerea episcopilorú.

Dacă este vorbá acum de aceea, ca din ele să scótemú principiulú cu privire la persónele, cari aú dreptú la alegerea episcopilorú, putemú să dicemú categorice, cá Pravila eschisivú numai episcopilorú le dá dreptú la votú activú, cândú este a se implé unú scaunú episcopescú.

Preoțilorú și cu deosebire laicilorú Pravila nu li dá nici celú mai micú dreptú la alegerile episcopilorú. Cu tóte aceste nu putemú să dicemú cá și dupăce s'a începutú legislațiunea din Pravilá clerulú și poporulú nu ar' mai fi conlucratú de locú la alegerea episcopilorú în răsáritú.

Chiarú dimpotrivá încă lungú timpú dupăce și-a luatú ince-

putulú legislațiunea Pravilei prin mai multe locuri era datina ca, cu ocesiunea alegerii episcopilorú să fie întrebatú și clerulú și poporulú respectivú despre demnitatea celui alesú.

Așa ca să aducemú numai unú esemplu, pre timpurile sinodulú ecumenicú dela Calcedonú la anulú 451 Ștefanú episcopulú Efesului a susținutú în fața sinodulú, cá elú fu alesú de 40 episcopi din Asia, de nobilii și fruntașii poporulú și de totú clerulú cetății.¹⁾

Pre încetulú inse ađi în unú locú mâne în altulú a încetatú datina de a mai permite și clerulú saú poporulú ceva influință la alegerea episcopilorú în răsáritú, așa cáttú pre timpulú interprețilorú răsáriteni Balsamonú și Zonara aceea datiná încetase de totú, și aú rămasú singurú episcopi și mitropolitulú competenți a alege pre episcopi.

Eschiderea acésta a clerulú și a poporulú s'a întemplatú mai cu sémá în urma turburárilorú, ce se întempláú la alegeri, de cari așa tare s'a scandalisatú sântulú Ioanú Chrisostomú.

Prin unele locuri datina acésta a încetatú tare de timpuriú, cum se vede din canonulú 5 alú sinodulú dela Laodicea din anulú 372, cuprinsú și în Pravilá, care ne cum să permitá clerulú și poporulú ceva influință la alegerile episcopilorú, ci încă dispune, cá episcopi cândú în sinodulú lorú alegú vre unú episcopú, alegerea să nu o facá în prezența clerulú și a poporulú. Interpretii Balsamonú și Zonara esplicá dispoziția acésta a canonulú din dorința sinodulú, ca publiculú credinciosú se nu audá totú ce se dice despre cel ce vinú în combinațiune la alegeri, fiindcă se potú aduce înainte și crime comise de ei, cari arú servi spre scandalisarea poporulú.²⁾

Cumpánindú deci deoparte legislațiunea Pravilei, a cărei spiritú conducătoriú este, ca spre încunjurarea tulburárilorú și spre împedecarea sêlbătácrei moravurilorú creștinilorú, precumú și spre deláturarea ereticilorú dela scaunele episcopesci, dreptulú de a alege pre episcopi l'a restrinsú la episcopi comprovinciali și la mitropolitulú, cumpánindú de altá parte datina vechie bisericescá de a asculta și vócea clerulú și a poporulú la constituirea episcopilorú, care a mai esistatú deși nu pretudinene în răsáritú și după ce s'a formatú legislațiunea Pravilei, putemú să dicemú cá Pravila în răsáritú cáttva timpú a fostú în luptá cu praesa vechie bisericescá. În urmă inse triumfulú totuși a fostú alú Pravilei, și de atunci în răsáritú dreptulú de a alege pre episcopi a rămasú pre lângá episcopi comprovinciali cu mitropolitulú în frunte.

Din conlucrarea anticá a clerulú și a poporulú la alegerea episcopilorú și a celorú alálți membrii ai clerulú aú rămasú numai ceremonia ritualá, după care cândú episcopulú consacrorú îmbracă în ornatele sacre pre episcopulú consacratú, pre preotú și diaconú, întrebá pre publiculú presentú, cá, *„vrednicú este?“*, și publiculú răspunde: *„vrednicú este!“* (Va urma.)

* * *

¹⁾ Pidalionú fóia 80.

²⁾ Pidalionú fóia 217.

³⁾ Pravila de Tergoviște pag. 498.

¹⁾ Thomassin »Vetus et nova ecclesiae disciplina« Pars. II. Lib. II. c. 2.

²⁾ Veđi canonulú cu interpretorile lui Balsamonú și Zonara la Beveregii op. cit. t. t. pag. 455.

Bianca.

Dramá în două acte.

Pentru fete

de

Domnișóra M. de Metz.

(Continuare.)

Scena III.

Principésa, Barbara.

Principésa. O, Barbara! acéstá tinérá mă bagá în bólá. Caut a-mí înábuși sentimentele, inse imí este cu neputință. N'o pot iubi, caracterul ei dur și sumeț mă respinge, ori ce ași face.

Barbara. E adevérat, Dómná, cá contesina pare cá anume umbliá, să se facá neplăcutá. Dar ea așa cred, cá n'a aréttat nici odatá lipsá de respect față de Alteța vóstrá.

Principésa. Puțin lipsesce.

Barbara (ridicându-și mânilé spre ceriú). Să fie adevérat?

Principésa. Ea scie, cá e singura moște-

nitóre a nobilei nóstre case, ceea ce nimeni nu-i póte contesta . . . O! ea are drept . . . și totuși cine-mí póte dovedi, cá fata mea este mórtá? . . . Ea a fost rápitá, dar póte cá miserabila aceea de Marienza imí va fi cruțat copila . . . Ea o iubia.

Barbara. Ea o adora, și eú nu pot înțelege, ce s'a petrecut.

Principésa (ședénd). Íți aducí aminte, cá Tevero bărbatul ei omóri pe unul dintre servitorii palatului, pe Iacopo, care-l acusa, cá ar fi făcut parte din céta banditulú Rubesco? . . . Pe Tevero, până ce să fie judecat, îl aruncará într'o temniță.

Barbara. Hei! sermanul Iacopo póte cá spusese adevéru, . . . cáci în fine de unde vinia Tevero, când domnui îl adusese în castel?

Principésa. Tevero era vinătoriú de căprioére și el cu pericolul vieții sale mântuise

đilele principelú, carele fără de el s'ar fi rostogolit într'o prăpastie.

Barbara. Și domnul, totdeuna bun, îl luá în servițiul sêú.

Principésa. Tevero locuia împreună cu femeea sa Marienza într'o micá cocióbá în munți, în partea asta, așa cred . . . Bêtránul portar al castelului muri repentin. Atunci principele oferi locul de portar lui Tevero, care-l primi cu recunoscință. La câteva đile după instalarea lor ne întórserám la Neapol, lásând curtea în grijea lor, și nici odatá n-am avut motiv de a mă plánge asupra lor.

Barbara. Cu tóte acestea Tevero nu era iubit, se vorbea, cá el își lásá femeea singurá în locul sêú în decurs de sêptemáni întregi.

Principésa. Asta n'o sciam. În tot casul fidelitatea lor párea probatá, de órece bandiții, cari atacaserá castelul, de sigur ar fi intrat în el, dacă nu era prezența de spirit și curajul lui Tevero.

Barbara. Da . . . dar Marienza n'a povestit-o asta.

Principesa. Sermana mea Barbara, tu totdeauna ai fost cam jalusa de Marienza.

Barbara. Nu, scumpa mea domna, inse totdeauna imi diceam, ca acordați prea multă incredere acestei străine . . . N'a fost ea pusă în serviciul micel principese Bianca?

Principesa. Da, ea a fost, carea a învătă-o, să umble pe picioare. Copila nu se putea lipsi de ea, astfel că Marienza nevoind să mă însoțească la Neapol, a trebuit să-mi las fiica în castel, pentru că nu cutezam, să o despart de Manza ei. În absența mea deci s'a întâmplat, că Tevero s'a făcut culpabil de crima aceea . . . Principele nu putea să-i pardoneze . . . În ziua de judecată, când intrară în celula lui, ea era gola . . . Prinsoverul fugise, . . . cum, nimeni n'a știut . . . Tot în aceeași noapte, pe o furtună îngrozitoare, dispăru și Marienza, răpindu-mi copila . . . și de atunci . . . (Principesa plânge.)

Barbara. Da, toate urmările au fost zădarnice.

Principesa. Muntele a fost cercat cu de-amănuntul din toate părțile.

Barbara. Sermană mică Bianca, ce se va fi ales de ea? Pentru ce să revenim, domna, la Firamonte, la acel loc, care vă reamintesc așa triste amintiri?

Principesa. Ce vrei? Eă încă tot sperez.

Barbara. Dacă de cincisprezece ani am fi dat de ceva urmă, dar nimic, nimic . . .

Principesa. Sermana mea Barbara, tu nu ești mamă, nu, tu nu mă poți pricepe.

Barbara. Insu-și domnul își perduse totă sperarea și de aceea pe patul de morțe v'a făcut, să-i promiteți, că veți adopta pe contesina Beatrice Malfati, dacă în restimp de zece ani nu veți reafila pe principesa Bianca.

Principesa. Mai am încă doi ani îndărăpt . . . Voiu cerca . . . Principele mi-a oferit la ziua născerii copilei noastre o lădiță, carea nu s'a mai putut găsi după răpirea Biancel. Ea a perit împreună cu nisce jувăere fără preț deosebit. Lădița cuprindea și documentul de născere al copilei. Lădița era așezată în oratoriul meu.

Barbara. Ei bine?

Principesa. Ei bine! Acastă lădiță poate să fie o urmă.

Barbara. Când Marienza va fi aflat, că în loc de aur conținea numai hârtii, le va

fi ars. (În acest moment intră Angiolina purtând lădița. Ea nu vede domnele și merge către ladă. Principesa observă lădița, țipă și se repede spre Angiolina.)

Scena IV.

Acele-și, Angiolina.

Principesa. A! . . . Uite! Ea este! (Vre să apuce lădița.)

Angiolina (spăriată). O! Domna, nu te atinge de asta . . .

Principesa. Cum a ajuns lădița asta în mâinile vóstre?

Angiolina. O am luat din această ladă, curiositatea —

Principesa. Dar cine a pus-o acolo?

Scena V.

Acele-și, Paola.

Paola (care intrase de o clipă). Eă! Principesa și Babara. Marienza!!!

Paola (închisă). Nu, Paola, carea a trebuit să se supună.

Principesa. Să se supună?

Paola. Tăcerea mea a fost prețul vieții Biancel.

Principesa. Fiica mea! O, bine sciam eă, că ea trăește! Unde-i? Unde-i?

Paola. Nu-ți pot spune, m'am jurat!

Principesa (în lacrimi). O, redă-mi copila! . . . Marienzo, veți lacrimile mele!

Paola (aspru). Sunt orbă!

Principesa. O, grăesce! Te rog! Ce voesci? Ori ce-mi vei cere, îți voi implini . . .

Paola. Angiolino, retrage-te, mergi lângă Michaela.

Angiolina (carea n'a încetat a privi la principesa). Dar, mătușă . . .

Paola (poruncitoare). Ieși! (Angiolina iese.)

Scena VI.

Acele-și fără de Angiolina.

Principesa (rugătoare). Marienzo! Nu ți-am făcut nici odată nici un rău, grăesce dar!

Paola (sgduită). Ei bine! Eă încă sunt mamă, și-mi voi frânge jurământul, pentru ca să-mi mântuesc fiul.

Principesa. Fiul tău? . . .

Paola. Ascultă-mă, domna! Tevero, ori mai bine Rubesco . . .

Principesa și Barbara. Rubesco!

Paola (continuând). . . . Impresurat din toate părțile, spre a abate dela sine bănuelile, a fost silit, să intre în serviciul principelui. Știi, ce împrejurare . . .

Principesa. Da . . . continuă.

Paola. Dar ceea ce nu știi, este, că

lucrând astfel nu numai că a aflat un scut, dar și un prilej de a-și răsbuna.

Principesa. De a-și răsbuna? . . . Și de ce?

Paola. Într'o întâlnire cu soldații trimiși, să-l urmărescă, fratele gemen al bărbatului meu a fost prins și la ordinul principelui a fost spânzurat dimpreună cu alți soți. Rubesco își adora fratele. Ei semenați atât de bine la olaltă, cât de multe ori au putut să înșele pe următorii lor. Bărbatul meu s'a jurat, că această morțe o va răsbuna, și dacă a mântuit viața soțului dtale, a făcut-o, fiindcă avea de gând, să-l pedepsească prin ceea ce avea mai scump, . . . prin fică-sa!

(Va urma.)

Bibliografie.

„Icône șterse“, nuvele de N. Vlăduță, e al șeselea număr din „Biblioteca pentru toți“ scosă în editura Carol Müller. Broșura de 111 pagini e precedată de portretul bine executat al poetului și de o scrisoare a dlui Dela Vrancea. Multe din novelele acestea au apărut deja prin diferite țiare. Totuși cetitorul simte o deosebită plăcere citindu-le și a doua oară. Spiritul observatoriu al dlui Vlăduță e admirabil, și modul de a pune pe hârtie, ceea ce a simțit și observat, e mai pe sus de ori ce critică. Remarcăm din cele 15 bucăți, câte cuprind broșura: *Socotă . . . De la țară, Mama, La arie, Inconsolabil, Un crăciun* etc.

Spațul restrâns al rubricii acesteia nu ne permite, să schițăm nici măcar pe scurt icônele, ce ni le zugrăvesc autorul cu mână de măestru. Se poate, că vom recensa mai pe larg din 10 în 10 numeri, ceea ce ne va oferi dl Müller în colecția Dsale. Și și până atunci recomandăm cârticica acesta, care costă numai 30 bani. E datorința publicului de a încuraja întreprinderea dlui Müller, care oferă pe un preț bagatel bucățile alese ale iubiților noștri scriitori.

Proxima broșură va fi „De prin vécure“ de augusta scriitoare Carmen Sylva.

Rectificare. În unele exemplare de ale acestui număr în comunicatul „Fondurile și fundațiunile archidiecezane“ la pasivele Fondului Basiliților s'a străcurat greșela 87,335.57 în loc de 17,335.57.

Editor și redactor răspunzător:

Dr. Victor Szmigelski.

Cu deosebită stimă cuteză a încunoscința pre Veneratulă Cleră greco-catolică, că precum și până acum iaă asupra-mi gătirea de

iconostase, amvone, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericilor, în ce privesc lucrul de măsurii și de sculptoră, de colorare respective de marmorisare și de prevedere cu icône sante, dimpreună cu așezarea acelor obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servesouă ou plăcere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigat recunoscere deosebită, și toate mă îndreptătesc la sperarea, că Veneratulă Cleră mă va împărtăși ocașionalmente de prețuita-i incredere. Silința mea se va îndrepta tot-deuna într'acolo, ca și de aci înainte să merită renumele celă bunu, care mi-l'am câștigat până acum.

Prin tarifulă de zone dispărându depărtările, prin această capacitatea de concurență mi-s'a mărită.

Rugându-mă pentru prețuite comande sum
Oradea-mare, 10 Ianuariă 1892

cu deosebită stimă

Carolă Müller,

auritoră și fabric. de recuis. bisericesci.

(7) 16—?